

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم تحقیقات و فناوری

نظام حسابداری تعهدی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فناوری

کمیته علمی اجرای حسابداری تعهدی

۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

سخن آغازین

با اتکال به ذات لایزال خداوند متعال و در سایه توجهات خاص حضرت ولی عصر (عج)، اولین نظام حسابداری تعهدی برای دانشگاهها، موسسات آموزشی، مراکز پژوهشی و پارکهای علم و فناوری با هدف ارتقاء سطح پاسخگویی را در حالی آغاز می کنیم که اجرای آن؛ اهتمام، همدلی و دقت نظر تمام دست اندر کاران حوزه ستادی دانشگاهها، موسسات آموزش عالی، مراکز پژوهشی و و پارکهای علم و فناوری را می طلبد. پاسخگویی موثر در مقابل آحاد جامعه، مستلزم وجود اطلاعات کافی و معتبر درباره عملکرد کلیه واحدهاست که باور داریم از طریق استقرار و اجرای نظام حسابداری فوق، این مهم تحقق می یابد. نظام فوق بر اساس آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، مراکز پژوهشی و پارکهای علم و فناوری، استانداردهای حسابداری بخش عمومی سازمان حسابرسی و نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین گردیده است. انتظار می رود بعد از استقرار و اجرای این نظام حسابداری، وضعیت سیستم اطلاعاتی و گزارشگری مالی کلیه واحدها متحول گردیده و موجبات بودجه ریزی بر مبنای عملکرد را فراهم نماید. ان شاءالله.

در خاتمه جا دارد از آقای دکتر ساسان مهرانی رئیس کمیته علمی اجرای حسابداری تعهدی و اعضای کمیته که در این پروژه ملی نقش بسزایی را ایفاء نموده اند تشکر و قدردانی نمایم. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری زحمات همه این عزیزان را ارج می نهد و از صاحب نظران تقاضا دارد تا با مشارکت و ارائه نظر خود، در پیشبرد وظیفه ملی تحول در نظام گزارشگری مالی بخش عمومی، این وزارت را یاری کنند.

محمد حسین امید

معاون اداری، مالی و مدیریت منابع

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
فصل اول: کلیات	۱ - ۱۵
فصل دوم: جداول معرفی حسابها	۱۶ - ۳۴
فصل سوم: حساب اعتبار هزینه‌ای	۳۵ - ۶۳
فصل چهارم: حساب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۴ - ۱۰۳
فصل پنجم: حساب درآمدهای اختصاصی	۱۰۴ - ۱۴۱

فصل اول: کلیات

مقدمه

هدف اساسی نظام حسابداری تعهدی دانشگاهها و موسسات آموزشی و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فن آوری، کمک به ایفاء پاسخگویی عمومی، تامین نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان از گزارشات مالی و ایجاد بستر لازم جهت استخراج و محاسبه بهای تمام شده برنامه ها، فعالیت ها، خدمات و محصولات در راستای بودجه ریزی بر مبنای عملکرد است.

چارچوب مفهومی این نظام متشکل از مفاهیم، مفروضات، استانداردها، رویه ها و دستورالعمل های حسابداری است که بر مبنای آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزشی و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فن آوری، استانداردهای حسابداری بخش عمومی و نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی وزارت امور اقتصادی و دارایی ساختار بندی گردیده است. در این راستا این نظام حسابداری بطوری بر مبنای سه منبع جامع فوق الذکر طراحی گردیده است تا بتواند در قالب یک رویه متحدالشکل برای کلیه دانشگاهها و ... پاسخگوی نیازهای بالقوه و بالفعل کلیه فرآیندهای مالی در اجرای حسابداری تعهدی بوده باشد و علاوه بر آن مبنایی برای تهیه دستورالعمل های محاسبه بهای تمام شده و همچنین بودجه ریزی بر مبنای عملکرد با لحاظ جنبه های کنترلی، نظارتی و سایر قوانین موضوعه باشد.

ساختار و محتوا

این نظام حسابداری با رویکردی تعهدی کامل بر مبنای نگه داری منابع اعتباری شامل هزینه ای، تملک دارایی های سرمایه ای و درآمدهای اختصاصی است. نظام حسابداری فوق ابتدا از طریق جداول طراحی شده شامل نام و کد حساب دفترکل، ماهیت، نوع، طبقه و کاربرد حساب و نحوه انعکاس در صورت های مالی، سطوح حسابهای معین با کد مربوطه و همچنین حسابهای تفصیلی مربوطه، به معرفی فهرست حسابها می پردازد و سپس با شناسایی کلیه رویداد های مالی بالقوه و بالفعل هر یک از منابع اعتباری فوق الذکر، با تهیه صورت های مالی و گزارشگری مالی خاتمه می یابد.

دامنه کاربرد

این نظام حسابداری برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزشی و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فن آوری کاربرد دارد.

تعاریف

اصطلاحات ذیل در این بیانیه با معانی مشخص زیر بکار رفته است.

- **دانشگاه:** منظور از دانشگاه، کلیه دانشگاهها و موسسات آموزشی و مراکز پژوهشی و پارک های علم و فن آوری و واحدهای تابعه آنها می باشد که لازم است فعالیتهای مالی و معاملاتی خود را منحصراً بر اساس مفاد آیین نامه مالی و معاملاتی مصوب هیأت امناء خود به مورد اجرا بگذارند.
- **سازمان مرکزی:** محل استقرار رییس دانشگاهها و مدیر امور مالی است که مستقیماً از خزانه درخواست وجه می نمایند و از طریق تنخواه گردان و یا ابلاغ اعتبار به واحدهای تابعه، منابع مالی را ارسال می نمایند.
- **واحدهای تابعه:** شامل کلیه پردیس ها، دانشکده ها، پژوهشکده ها، آموزشکده ها و نظایر مرتبط با آن است که با مجوز مراجع ذیصلاح یا تصویب هیأت امناء ایجاد شده یا می شوند، منطبق با تشکیلات مصوب بوده و از نظر سیاست ها و خط مشی ها و امور مالی، معاملاتی، اداری و تشکیلاتی تابع دانشگاه می باشند.
- **سال مالی:** سال مالی دانشگاه عبارت است از یکسال شمسی که از اول فروردین ماه شروع و به آخر اسفند ماه همان سال پایان می یابد.
- **بودجه:** عبارت است از برنامه مالی سالانه دانشگاه در قالب برآوردها و پیش بینی های مالی حاوی برآورد منابع، دریافت ها و درآمدها: شامل کمکهای دولت، درآمدهای اختصاصی و سایر منابع تأمین اعتبار و همچنین پیش بینی مصارف و پرداخت ها برای اجرای برنامه ها، فعالیت ها و طرح هایی است که در جهت تحقق اهداف دانشگاه می باشد.
- **اعتبار:** عبارت از مبلغی است که برای اجرای برنامه ها، طرح ها و فعالیتهای دانشگاه در بودجه مربوط پیش بینی گردیده است تا در چارچوب بودجه تفصیلی مصوب هیأت امناء به مصرف برسد.

- برنامه: بالاترین سطح طبقه‌بندی کارهای اجرایی برای انجام مسئولیت‌هایی است که به دانشگاه محول شده است.
- **فعالیت یا طرح:** سطح بعدی طبقه‌بندی کارهای اجرایی که در ذیل برنامه‌های مصوب قرار گرفته و عبارت است از سلسله عملیات و خدمات مشخصی که برای اجرای برنامه‌های مصوب صورت می‌گیرد.
- **تأمین اعتبار:** عبارت است از تخصیص تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای انجام فعالیت معین.
- **تعهد:** از نظر این آیین نامه عبارت است از ایجاد دین بر ذمه دانشگاه ناشی از:
 - الف- خرید کالا، تحویل کار یا انجام خدمت ؛
 - ب- اجرای قراردادهایی که با رعایت مقررات منعقد شده باشد ؛
 - پ- احکام صادره از مراجع قانونی و ذی صلاح ؛
 - ت- پیوستن به قراردادهای بین‌المللی و عضویت در سازمان‌ها یا مجامع بین‌المللی؛
 - ث - کمک و اعانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی، سمینارها و کنفرانس‌ها.
- **درخواست وجه:** سندی است که توسط رئیس دانشگاه یا مقام مجاز برای دریافت اعتبارات تخصیص یافته عهده خزانه، در وجه دانشگاه صادر می‌گردد.
- **هزینه:** عبارت است از کاهش در دارایی‌ها، افزایش در بدهیها، یا ترکیبی از هر دو که منجر به کاهش ارزش خالص طی دوره می‌شود و مربوط به آن دسته از مخارجی بوده که به منظور خرید یا تولید کالا، خدمات و انجام سایر فعالیت‌ها با رعایت قوانین و مقررات مربوطه صورت می‌گیرد.
- **درآمد:** عبارت است از کلیه درآمدهای تحقق یافته ناشی از انجام هرگونه فعالیت و عملیات و بهره‌مندی از امکانات دانشگاه که منجر به افزایش در دارایی‌ها، کاهش در بدهیها، یا ترکیبی از هر دو که منجر به افزایش ارزش خالص طی دوره می‌شود و تحت عنوان درآمد اختصاصی در بودجه دانشگاه پیش‌بینی و در جهت پیشبرد برنامه‌ها و تحقق اهداف دانشگاه به مصرف می‌رسد.
- **تنخواه گردان:** عبارت است از وجهی که توسط مدیر امور مالی با دستور رئیس دانشگاه و یا مقام مجاز، برای انجام هزینه‌ها و سایر پرداخت‌ها در اختیار واحدها و یا مأمورینی که مجاز به دریافت تنخواه گردان هستند، قرار می‌گیرد. نحوه تسویه حساب با تنخواه گردان طبق دستورالعملی می‌باشد که به تأیید هیأت رئیسه دانشگاه می‌رسد.

- **پیش پرداخت:** عبارت است از پرداخت‌هایی که از محل اعتبارات مربوط براساس قوانین و مقررات، مانند شرایط عمومی پیمان و احکام و قراردادهای با تشخیص رئیس دانشگاه یا مقام مجاز قبل از اجرای تعهد صورت می‌گیرد.
- **علی الحساب:** عبارت است از پرداختی که به ازای ادای قسمتی از تعهد از محل اعتبار، به تشخیص رئیس دانشگاه یا مقام مجاز انجام می‌گیرد.
- **سپرده:** سپرده عبارت است از وجوه و یا اوراق بهاداری که با همان عنوان سپرده و یا عناوین دیگری از قبیل ودیعه، تضمین حسن اجرای تعهدات و حسن انجام کار، بیمه و سایر عناوین مرتبط، طبق مقررات مربوط و توافقات به عمل آمده، حسب مورد، به منظور تأمین و یا پیشگیری از تضییع حقوق دانشگاه و یا به منظور منتفع شدن از حقوق خاصی (مانند شرکت در مناقصه‌ها و مزایده‌ها، اجاره و استجاره اماکن و نظائر آن) دریافت و یا پرداخت می‌گردد. چگونگی وصول، استرداد و ضبط آنها تابع شرایط مقرر در این آیین نامه و قراردادهای مربوط می‌باشد.
- **تضمین:** عبارت است از وجه نقد، انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی، چک‌های تضمینی و بانکی، سفته، وثیقه ملکی و سایر موارد به تشخیص رئیس دانشگاه که به موجب آنها تعهد پرداخت مبلغ معینی وجه نقد توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در رابطه با انجام تکالیف و تعهدات فیمابین به دانشگاه در ارتباط با فعالیت‌های مختلف، حسب مورد دریافت می‌گردد.
- **دارایی:** منبع تحت کنترلی است که برای دانشگاه دارای خدمات بالقوه و یا منافع اقتصادی آتی باشد.
- **بدهی:** تعهد فعلی دانشگاه است که ایفای آن مستلزم خروج منافع از دانشگاه خواهد بود.
- **ارزش خالص:** عبارت است از ارزش کل دارائیهای منهای ارزش کل بدهیهای دانشگاه.

گزارشگری مالی

گزارشی است که در بر گیرنده اطلاعات مالی مبتنی بر داده‌های تهیه شده توسط سیستم حسابداری مالی می‌باشد. گزارشگری مالی بایستی از یک سو به دانشگاه کمک کند تا مسئولیت پاسخگویی عمومی خود را ایفا کند و از سوی دیگر استفاده کنندگان را قادر سازد تا نحوه انجام مسئولیت مذکور را ارزیابی نمایند و در تصمیم‌گیری به آنها کمک کند. اطلاعاتی درخصوص کفایت منابع هر سال برای مصارف همان سال، رعایت قوانین در کسب منابع مالی و مصرف آن طبق بودجه مصوب سالانه، ارزیابی نتایج حاصل از عملیات سالانه شامل نحوه تأمین منابع، نقدینگی و مصارف آن برای

فعالیت‌های مختلف، دارایی‌ها، بدهی‌ها، ارزش خالص، درآمدها، هزینه‌ها، سایر تغییرات در ارزش خالص و ... برای دستیابی به هدف مذکور ضرورت دارد.

اجزای صورت‌های مالی

مجموعه کامل شامل اجزای زیر است:

- ۱ - صورت وضعیت مالی
- ۲ - صورت تغییرات در وضعیت مالی
- ۳ - صورت مقایسه بودجه و عملکرد
- ۴ - صورت گردش وجه نقد (ارائه صورت جریان وجوه نقد مطابق استانداردهای حسابداری دولتی الزامی نبوده و جنبه اختیاری دارد).
- ۵ - یادداشت‌های توضیحی که شامل خلاصه‌ای از اهم رویه‌های حسابداری و سایر یادداشت‌های توضیحی است.

دانشگاه....

صورت وضعیت مالی

در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳.....

داراییها	یادداشت	۱۳۹۳/۱۲/۲۹	۱۳۹۲/۱۲/۲۹	بدهیها و ارزش خالص	یادداشت	۱۳۹۳/۱۲/۲۹	۱۳۹۲/۱۲/۲۹
		میلیون ریال	میلیون ریال			میلیون ریال	میلیون ریال
داراییهای جاری:				بدهیهای جاری:			
موجودی نقد				حسابها و اسناد پرداختی مبادله ای			
حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای				حسابها و اسناد پرداختی غیرمبادله ای			
حسابها و اسناد دریافتی غیرمبادله ای				حصة جاری حسابها و اسناد پرداختی بلندمدت			
سرمایه گذارهای کوتاه مدت				پیش دریافتها			
موجودی مواد و کالا				سایر بدهیهای جاری			
پیش پرداخت ها							
جمع داراییهای جاری				جمع بدهیهای جاری			
داراییهای غیرجاری:				بدهیهای غیرجاری:			
داراییهای ثابت مشهود				حسابها و اسناد پرداختی بلندمدت			
داراییهای نامشهود				ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان			
سرمایه گذارهای بلندمدت				سایر بدهیهای غیرجاری			
سایر داراییها							
جمع داراییهای غیرجاری				جمع بدهیها غیرجاری			
				ارزش خالص			
				ارزش خالص پایان دوره مالی			
				مازاد تجدید ارزیابی			
				تفاوت تسعیر ارز			
				جمع ارزش خالص			
جمع داراییها				جمع بدهیها و ارزش خالص			

یادداشتهای توضیحی تا..... مندرج در صفحات تا.....، جزء لاینفک صورتهای مالی است.

دانشگاه....

صورت تغییرات در وضعیت مالی

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۳....

سال ۱۳۹۲		سال ۱۳۹۳		یادداشت
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
				درآمدها:
	...		...	دریافتی از خزانه از محل اعتبارات تخصیص یافته
	...		...	دریافتی از خزانه از محل درآمدهای اختصاصی
	...		...	کمکهای بلاعوض دریافتی
	...		...	سایر درآمدها
				جمع
.....				هزینه ها:
	(...)		(...)	جبران خدمت کارکنان
	(...)		(...)	استفاده از کالا و خدمات
	(...)		(...)	استهلاک
	(...)		(...)	بهره (سود)
	(...)		(...)	یارانه
	(...)		(...)	کمک های بلاعوض
	(...)		(...)	منافع (مزایای) اجتماعی
	(...)		(...)	سایر هزینه ها
				جمع
(.....)		(.....)		درآمدهای شناسایی شده:
	...		...	درآمد اختصاصی شهریه/پژوهشی/سایر موارد
	...		...	فروش کالا و خدمات
	...		...	سایر درآمدها
				جمع
(.....)		(.....)		وجوه ارسالی به خزانه
				خالص تغییر در وضعیت مالی
				گردش حساب تغییرات در ارزش خالص
	...		...	ارزش خالص در ابتدای دوره
	...		...	دارایی های دریافتی
	(...)		(...)	دارایی های انتقالی
	...		...	تعديلات سنواتی
				ارزش خالص در ابتدای سال - تعدیل شده
	...		...	خالص تغییر در وضعیت مالی
				ارزش خالص در پایان سال

یادداشتهای توضیحی تا مندرج در صفحات تا جزء لاینفک صورتهای مالی است.

دانشگاه....

صورت مقایسه بودجه و عملکرد

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳....

تفاوت بودجه نهایی و عملکرد	عملکرد بر مبنای قابل مقایسه	بودجه		یادداشت
		نهایی	اولیه	
ریال	ریال	ریال	ریال	
منابع:				
....				دریافتی از محل اعتبارات هزینه عمومی
....				دریافتی از محل اعتبارات هزینه اختصاصی
....				دریافتی از محل اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای
....				دریافتی از محل اعتبارات تملک داراییهای مالی
....				جمع منابع
مصارف:				
(...)	(...)	(...)	(...)	هزینه های عمومی
(...)	(...)	(...)	(...)	هزینه های اختصاصی
(...)	(...)	(...)	(...)	تملك دارائيه‌هاى سرمايه‌اي
(...)	(...)	(...)	(...)	تملك دارائيه‌هاى مالي
....				جمع مصارف
....				مازاد وجوه مصرف نشده
وجوه دریافتی از طرف دولت:				
....				درآمدهای عمومی
....				درآمدهای اختصاصی
....				واگذاری داراییهای سرمایه ای
....				واگذاری داراییهای مالی
....				جمع

یادداشت های توضیحی..... تا جزء لاینفک صورتهای مالی است.

دانشگاه

صورت گردش وجه نقد

برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳....

سال ۱۳۹۱ - تجدید ارائه شده		سال ۱۳۹۲		یادداشت
ریال	ریال	ریال	ریال	
....				فعالیت‌های عملیاتی:
....				جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی:
....				بازده سرمایه‌گذاریها و سود پرداختی بابت تامین مالی:
....				سود دریافتی بابت سپرده‌های سرمایه‌گذاری
....				سود دریافتی بابت سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
....				سود سهام دریافتی
....				سود پرداختی بابت تسهیلات مالی
....				جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از بازده سرمایه‌گذاریها و سود پرداختی بابت تامین مالی:
....				فعالیت‌های سرمایه‌گذاری:
....				وجوه پرداختی بابت تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود
....				وجوه پرداختی بابت تحصیل دارایی‌های نامشهود
....				وجوه پرداختی بابت تحصیل سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت
....				وجوه حاصل از فروش دارایی‌های ثابت مشهود
....				وجوه حاصل از فروش سرمایه‌گذاریها
....				جریان خالص خروج وجه نقد ناشی از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
....				جریان خالص ورود وجه نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی
....				فعالیت‌های تامین مالی:
....				دریافت تسهیلات مالی
....				بازپرداخت اصل تسهیلات مالی
....				جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی
....				خالص افزایش (کاهش) در وجه نقد
....				مانده وجه نقد در آغاز سال
....				تاثیر تغییرات نرخ ارز
....				مانده وجه نقد در پایان سال
....				مبادلات غیرنقدی

ساختار اصلی حسابها، اجزاء و کدگذاری آنها

طبقه‌بندی و کدگذاری حسابهای هر واحد گزارشگر بر اساس نیازهای اطلاعاتی آن واحد و برای تهیه انواع گزارشات درون و برون سازمانی صورت می‌گیرد. بر این اساس برای انتخاب بهترین و کارآترین نحوه چیدمان حسابها، که نیازهای اطلاعاتی درون و برون سازمانی را برآورده نماید، توجه به امکانات نرم‌افزاری مورد استفاده ضروریست. در دستورالعمل ابلاغی سعی بر این بوده که حتی‌المقدور کلیه جوانب مربوط به ساختار حسابها و راهکارهای بهره‌برداری مفید از آنها در نظر گرفته شود.

الف) سطح اول - گروه حسابها

بنا بر نیازهای اطلاعاتی دانشگاهها و پژوهشکده‌ها، سطح اول ساختار کد، مربوط به گروه حسابها می‌باشد که در بر گیرنده سرفصل‌های تشکیل دهنده صورتهای مالی (صورت وضعیت مالی و صورت تغییرات در وضعیت مالی) می‌باشد.

نکته: کد ۸ که مربوط به حسابهای انتظامی و کد ۹ که مربوط به حسابهای بودجه‌ای است در یادداشت‌های توضیحی همراه صورت‌های مالی به صورت کنترلی افشاء می‌گردند.

با توجه به حسابهای موجود، سطح اول، یک رقم در نظر گرفته شده است که به ترتیب گروههای زیر را در بر می‌گیرد:

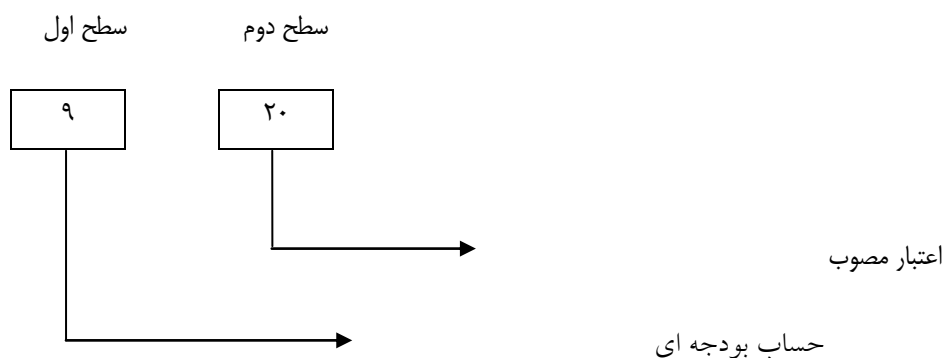
- (۱) داراییها
- (۲) بدهی‌ها
- (۳) ارزش خالص
- (۴) درآمدها
- (۵) درآمدهای شناسایی شده
- (۶) هزینه‌ها
- (۷) وجوه ارسالی به خزانه
- (۸) حسابهای انتظامی
- (۹) حسابهای بودجه‌ای

ب) سطح دوم - حسابهای دفترکل

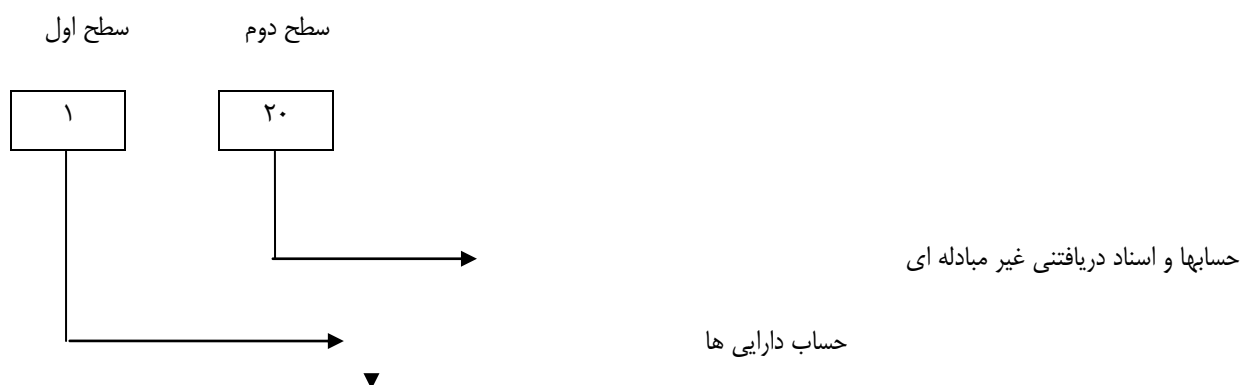
برای کدگذاری سطح دوم (حسابهای دفترکل) از دو رقم استفاده می‌شود و تا ۹۹ عدد مجاز به تعریف حساب خواهیم بود.

نکته: ممکن است در حسابهای دفتر کل با کدهای مشابه مواجه شویم، اما از آنجا که در سطح یک، گروههای حساب مشخص گردیده، احتمال بروز اشتباه وجود نخواهد داشت. به عنوان مثال:

(۱) برای گرفتن گزارش از حساب دفتر کل اعتبار مصوب (کد ۲۰) با وضعیت زیر روبرو خواهیم بود:

(۲) برای گرفتن گزارش از حساب دفتر کل حسابها و اسناد دریافتی غیر مبادله ای (کد ۲۰) با وضعیت زیر روبرو خواهیم بود:

ج) سطح سوم - حساب معین

این سطح نیز از دو رقم تشکیل می شود و تا ۹۹ عدد قابل تعریف و تفکیک است. برای تعریف حسابهای معین حتماً بایستی به حساب دفتر کل مربوطه توجه شود تا متناسب با آن، حسابهای معین تفکیک و تعریف گردند.

د) سطح چهارم - تفصیلی یک

به استناد آئین نامه مالی و معاملاتی، حسابهای دانشگاه می بایست به تفکیک منابع مالی (شامل اعتبار هزینه، اعتبار تملک دارائیهای سرمایه ای و حساب درآمدهای اختصاصی، سایر منابع، اعتبار ابلاغی و ...) ثبت و نگهداری گردد.

ه) سطح پنجم به بعد - سایر تفصیلی ها

با توجه به نیاز دانشگاه ها، سطوح تفصیلی می تواند افزایش یابد. در این دستور العمل بین چهار تا هفت سطح تفصیلی ارایه گردیده است.

مراکز هزینه

شناسایی مراکز هزینه به منظور تعیین هزینه های مستقیم و غیر مستقیم و همچنین توانایی تعیین فعالیتهای اصلی و پشتیبان به منظور محاسبه بهای تمام شده محصول و خدمات در استقرار و اجرای بودجه ریزی بر مبنای عملکرد اجتناب ناپذیر بوده و لذا ضرورت دارد در تدوین فرایند و اجرای حسابداری تعهدی به این مهم توجه ویژه گردد.

لازم به ذکر است که شناسایی صحیح مراکز هزینه از دو دیدگاه اهمیت می یابد: اول اینکه، با توجه به نیاز اطلاعاتی مدیران ارشد می توان این مراکز را شناسایی و هزینه های انجام شده مربوطه را در آنجا ثبت و تفکیک کرد تا هنگام نیاز، اطلاعات مربوطه به موقع و در کوتاه ترین زمان ممکن در اختیار مدیران قرار گیرد.

دوم اینکه، جهت محاسبه بهای تمام شده خدمات ارائه شده، لازم است که هزینه ها در جایگاه اصلی خود ثبت و نگهداری شوند. در اینصورت می توان از احتساب بسیاری از هزینه ها، به صورت اشتباه در محاسبه بهای تمام شده خدمتی خاص جلوگیری به عمل آورد. از آنجایی که ثبت، نگهداری و کنترل هزینه های هر یک از مراکز هزینه اهمیت ویژه ای دارد، لذا ضروری است هر یک از عوامل هزینه به هنگام تحقق و ثبت در حساب ها به مراکز هزینه مربوط ردیابی شده و در حساب ها شناسایی شوند.

تجمع هزینه ها در مراکز هزینه به عنوان ورودی سیستم حسابداری بهای تمام شده مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارت دیگر اطلاعات مالی حاصل از سیستم حسابداری دولتی از طریق این مراکز وارد سیستم حسابداری بهای تمام شده می شود تا با استفاده از اطلاعات عملکردی موجود در این سیستم، بهای تمام شده فعالیت ها، خدمات و محصولات محاسبه گردد.

البته در این مورد تشخیص هزینه های مستقیم و غیر مستقیم نیز اهمیت اساسی دارد که به تفصیل در دستورالعمل محاسبه بهای تمام شده به آن پرداخته خواهد شد.

نکات مهم:

همانطور که قبلاً اشاره شد برای تنظیم، طبقه بندی و کدگذاری حسابهای مورد استفاده در ثبت رویدادهای شناسایی شده باید به گزارشات درون و برون سازمانی و امکانات، کارایی نرم افزارهای مالی مورد استفاده توجه ویژه شود. در اینجا به نرم افزارهایی که به صورت بسته نرم افزاری می توان استفاده کرد اشاره نمی شود، اما به برخی امکانات موجود در نرم افزارهای مورد استفاده اشاره و با ذکر مثال موارد مهمی که با اهداف حسابداری تعهدی هم سو می باشد خاطرنشان می گردد.

گزارش گیری

۱) اگر کلیه سطوح حسابها در ساختار کدینگ پیش بینی و کدگذاری گردد برای تهیه گزارش های مختلف با وضعیت زیر روبرو خواهیم بود (با این فرض که می خواهیم از حساب کل اعتبار مصوب مربوط به حساب اعتبار هزینه گزارش تهیه نماییم) :

حساب بودجه ای

اعتبار مصوب

اعتبار مصوب هزینه

۹	۲۰	۰۱
---	----	----

برای تهیه گزارش فوق، کاربر می بایست کلیه ارقام کد را وارد نموده تا بتواند گردش حساب فوق را رویت نماید.

حال اگر نیاز به تهیه گزارشات متعدد از سرفصل موجود باشد، کاربر باید برای تهیه هر گزارش کد مورد نظر را وارد کرده و اقدام به تهیه گزارش نماید مثلاً :

حساب بودجه ای

اعتبار مصوب

اعتبار مصوب سرمایه ای

۹	۲۰	۰۲
---	----	----

(۲) در صورت امکان استفاده از تفصیل شناور، می توان به روش زیر عمل کرد. به عنوان مثال هنگام تعریف نام اشخاص (حقیقی و حقوقی)، تعریف و اختصاص کد به پروژه ها و ... و حسابها و تفصیلی که ممکن است با چندین حساب دفتر کل و معین در ارتباط باشند از یک کد واحد استفاده شود به فرض مثال:

اختصاص کد به پیمانکار X:

۱

۳۵

حساب کل - پیش پرداختها

۱

۳۵

۰۱

پیمانکار X:

۱

۴۰

حساب کل - علی الحساب

۱

۴۰

۰۱

پیمانکار X:

حساب کل - حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی - ضمانتنامه

۸

۱۰

۰۱

۸

۱۰

۰۱

۰۱

پیمانکار X:

جداول معرفی حسابها

جدول شماره ۱		نام حساب دفتر کل: حساب بودجه		کد دفتر کل: ۹۱۰	
ماهیت حساب: پستانکار		نوع حساب: کتتری		طبقه حساب : بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب بیانگر پیش بینی وجوهی است که در طول سال مالی از خزانه قابل دریافت است.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کتتری در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۱۰۰۱	بودجه اعتبار هزینه	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی / مصرف نشده) ۲	به تفکیک برنامه/ طرح - پروژه و ردیف
۲	۹۱۰۰۲	بودجه اعتبار سرمایه ای			
۳	۹۱۰۰۳	بودجه اعتبار اختصاصی			
۴	۹۱۰۰۴	بودجه ابلاغی ۱			

جدول شماره ۲		نام حساب دفتر کل: اعتبار مصوب			کد دفتر کل: ۹۲۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: کتتری		طبقه حساب: بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب بیانگر پیش بینی وجوهی است که در طول سال مالی از خزانه قابل دریافت است.						
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کتتری در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۹۲۰۰۱	اعتبار مصوب هزینه	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی / مصرف نشده)	به تفکیک برنامه طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت
۲	۹۲۰۰۲	اعتبار مصوب سرمایه ای				
۳	۹۲۰۰۳	اعتبار مصوب اختصاصی				

جدول شماره ۳		نام حساب دفتر کل: اعتبار تخصیص یافته		کد دفتر کل: ۹۳۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کتتری		طبقه حساب: بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب نشان دهنده بخشی از اعتبار مصوب است که طی دوره مالی از خزانه قابل دریافت است. مانده این حساب نشان دهنده میزان اعتبار تعهد نشده است.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کتتری در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۳۰۰۱	اعتبار هزینه تخصیص یافته	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی	به تفکیک سال جاری / انتقالی) سنواتی / مصرف نشده)	به تفکیک برنامه/ طرح- پروژه و ردیف
۲	۹۳۰۰۲	اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته			
۳	۹۳۰۰۳	اعتبار اختصاصی تخصیص یافته			
					به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت

جدول شماره ۴		نام حساب دفتر کل: حواله ها		کد دفتر کل: ۹۴۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب به منظور ابلاغ تمام یا بخشی از اعتبار تخصیص یافته به واحدهای تابعه استفاده می شود.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۴۰۰۱	حواله اعتبار هزینه	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک ابلاغ گیرنده
۲	۹۴۰۰۲	حواله اعتبار سرمایه ای			
۳	۹۴۰۰۳	حواله اعتبار اختصاصی			
۴	۹۴۰۰۴	حواله ابلاغی			
			تفصیل ۴		
			به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت		

جدول شماره ۵		نام حساب دفتر کل: اعتبار ابلاغی		کد دفتر کل: ۹۵۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب : بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب نشان دهنده دریافت منابع از سایر دستگاههای اجرایی است که در قالب ابلاغ اعتبار به دانشگاهها صورت می پذیرد و جزء منابع از محل اعتبارات هزینه ای، تملک، اختصاصی و سایر منابع نمی باشند.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۵۰۰۱	اعتبار هزینه ابلاغی	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی / مصرف نشده)	به تفکیک ابلاغ دهنده و برنامه/طرح- پروژه و ردیف
۲	۹۵۰۰۲	اعتبار سرمایه ای ابلاغی			
۳	۹۵۰۰۳	اعتبار اختصاصی ابلاغی			
۴	۹۵۰۰۴	اعتبار ابلاغی			
			تفصیل ۴		
			به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت		

جدول شماره ۶		نام حساب دفتر کل: اعتبار تامین شده		کد دفتر کل: ۹۷۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب:کنترلی		طبقه حساب : بودجه ای	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر وجه تخصیص داده شده جهت پرداخت هزینه های معین می باشد .					
انعکاس در صورتهای مالی:به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۷۰۰۱	اعتبار هزینه تامین شده	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی / مصرف نشده)	به تفکیک برنامه/طرح - پروژه و ردیف
۲	۹۷۰۰۲	اعتبار سرمایه ای تامین شده			
۳	۹۷۰۰۳	اعتبار اختصاصی تامین شده			
۴	۹۷۰۰۴	اعتبار تامین شده ابلاغی			
			تفصیل ۴		
			به تفکیک فصول (هزینه ای/سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت		

جدول شماره ۷		نام حساب دفتر کل: اعتبار پرداختهای غیر قطعی			کد دفتر کل: ۹۸۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب:کنترلی		طبقه حساب : بودجه ای	
کاربرد حساب: پرداختهایی از قبیل پیش پرداخت،تنخواه گردان و علی الحساب که مصرف آنها به آینده موکول می گردد تحت این سرفصل نمایش داده می شود.						
انعکاس در صورتهای مالی:به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۹۸۰۰۱	اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک نوع پرداخت غیر قطعی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی) / مصرف نشده)	به تفکیک فصول (هزینه ای/سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت
۲	۹۸۰۰۲	اعتبار سرمایه ای پرداخت های غیر قطعی				
۳	۹۸۰۰۳	اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی				
۴	۹۸۰۰۴	پرداخت های غیر قطعی ابلاغی				

جدول شماره ۸		نام حساب دفتر کل: اعتبار مصرف شده		کد دفتر کل: ۹۹۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: بودجه ای	
کاربرد حساب: نمایانگر مصرف اعتبار از محل اعتبارات تخصیصی و ابلاغی می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس میشود .					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۹۹۰۰۱	اعتبار هزینه مصرف شده	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی) / مصرف نشده)	به تفکیک برنامه/ طرح- پروژه و ردیف
۲	۹۹۰۰۲	اعتبار سرمایه ای مصرف شده			
۳	۹۹۰۰۳	اعتبار اختصاصی مصرف شده			
۴	۹۹۰۰۴	اعتبار مصرف شده ابلاغی			
			تفصیل ۴		

جدول شماره ۹			نام حساب دفتر کل: موجودی نقد ۳			کد دفتر کل: ۱۱۰				
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی				
کاربرد حساب: نمایانگر کلیه وجوه نقد نزد بانکها، تنخواه گردانها و مسکوکات می باشد.										
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی										
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی							
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶		
۱	۱۱۰۰۱	بانک پرداخت هزینه	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک نام بانک، نوع حساب، شماره حساب، ریالی / ارزی						
۲	۱۱۰۰۲	بانک پرداخت سرمایه ای								
۳	۱۱۰۰۳	بانک پرداخت اختصاصی								
۴	۱۱۰۰۴	بانک پرداخت هزینه ای ابلاغی								
۵	۱۱۰۰۵	بانک پرداخت سرمایه ای ابلاغی								
۶	۱۱۰۰۶	بانک پرداخت اختصاصی ابلاغی								
۷	۱۱۰۰۷	بانک پیش دریافت								
۸	۱۱۰۰۸	بانک وجوه انتقالی هزینه								
۹	۱۱۰۰۹	بانک وجوه انتقالی سرمایه ای								
۱۰	۱۱۰۱۰	بانک وجوه انتقالی اختصاصی								
۱۱	۱۱۰۱۱	بانک دریافت وجوه سپرده								
۱۲	۱۱۰۱۲	بانک رد وجوه اضافه دریافتی								
۱۳	۱۱۰۱۳	بانک ارزی								
۱۴	۱۱۰۱۴	بانک وجوه سایر منابع								
۱۵	۱۱۰۱۵	تنخواه گردان پرداخت هزینه					به تفکیک عاملین مالی	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع ۴	به تفکیک فصول (هزینه) / سرمایه ای (طبقه بندی اقتصادی دولت
۱۶	۱۱۰۱۶	تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای								
۱۷	۱۱۰۱۷	تنخواه گردان پرداخت اختصاصی								
۱۸	۱۱۰۱۸	کارت هدیه		به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/طرح-پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع	به تفکیک فصول هزینه طبقه بندی اقتصادی دولت			

جدول شماره ۱۰			نام حساب دفتر کل: حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای ۵			کد دفتر کل: ۱۱۵			
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی			
کاربرد حساب: به منظور نگهداری اطلاعات مالی حسابهای دریافتنی حاصل از عملیات مبادله ای مورد استفاده قرار می گیرد.									
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی									
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی						
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶	تفصیل ۷
۱	۱۱۵۰۱	حسابها و اسناد دریافتنی	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک نوع درآمد (عمومی، اختصاصی و سایر) ۵	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی	مشخصات درآمد (شماره طبقه بندی درآمد)	به تفکیک نوع ارز	
۲	۱۱۵۰۲	حسابها و اسناد دریافتنی ارزی							
۳	۱۱۵۰۳	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول ۶		به تفکیک سال					
۴	۱۱۵۰۴	اسناد واخواهی شده هزینه		به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی	به تفکیک برنامه/ طرح - پروژه و ردیف	نوع سایر منابع	سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت	
۵	۱۱۵۰۵	اسناد واخواهی شده سرمایه ای							
۶	۱۱۵۰۶	اسناد واخواهی شده اختصاصی							
۷	۱۱۵۰۷	کسری ابواب جمعی هزینه		به تفکیک موضوع کسری ابواب جمعی	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	به تفکیک برنامه/ طرح - پروژه و ردیف	نوع سایر منابع	سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت
۸	۱۱۵۰۸	کسری ابواب جمعی سرمایه ای							
۹	۱۱۵۰۹	کسری ابواب جمعی اختصاصی							
۱۰	۱۱۵۱۰	بن غیر نقدی		به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/ طرح - پروژه و ردیف	نوع سایر منابع	به تفکیک فصول هزینه ای		

جدول شماره ۱۱			نام حساب دفتر کل: حسابها و اسناد دریافتی غیرمبادله ای			کد دفتر کل: ۱۲۰		
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی		
کاربرد حساب: به منظور نگهداری اطلاعات مالی حسابهای دریافتی حاصل از عملیات غیر مبادله ای مورد استفاده قرار می گیرد.								
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی								
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی					
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶
۱	۱۲۰۰۱	حسابها و اسناد دریافتی	منابع: هزینه ای، تسک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک نوع درآمد (عمومی، اختصاصی و سایر)	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	مشخصات درآمد (شماره طبقه بندی درآمد)	نوع ارز
۲	۱۲۰۰۲	حسابها و اسناد دریافتی ارزی		به تفکیک سال				
۳	۱۲۰۰۳	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول ۶						
۴	۱۲۰۰۴	طلب از دیگر منابع اعتبار						

جدول شماره ۱۲		نام حساب دفتر کل: موجودی ها			کد دفتر کل: ۱۳۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: این طبقه از دارائیهها مربوط به مواد و کالای مصرفی، کارگاهی، قطعات یدکی و... می باشد						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۱۳۰۰۱	به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت	منابع: هزینه ای، تسک، اختصاصی، ابلافی و سایر منابع	به تفکیک ریز فصلهای طبقه بندی اقتصادی دولت	به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/ طرح- پروژه و ردیف
۲	۱۳۰۰۶	موجودی های امانی نزد سایر اشخاص		به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	
۳	۱۳۰۰۷	ذخیره کاهش ارزش موجودیها ۷		به تفکیک طبقه موجودی	به تفکیک سال	

جدول شماره ۱۳		نام حساب دفتر کل: پیش پرداختها				کد دفتر کل: ۱۳۵		
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی		
کاربرد حساب: پرداختی است که از محل اعتبار مربوط بر اساس احکام و قراردادها طبق مقررات، پیش از انجام تعهد صورت می گیرد.								
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی								
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی					
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶
۱	۱۳۵۰۱	پیش پرداخت هزینه	منابع: هزینه ای، تسک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع	به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت
۲	۱۳۵۰۲	پیش پرداخت سرمایه ای						
۳	۱۳۵۰۳	پیش پرداخت اختصاصی						
۴	۱۳۵۰۴	پیش پرداخت سایر منابع						
۵	۱۳۵۰۵	پیش پرداخت اعتبار ابلاغی						
۶	۱۳۵۰۶	پیش پرداخت خرید مواد و کالا						
۷	۱۳۵۰۷	پیش پرداخت اعتبار اسنادی						

جدول شماره ۱۴		نام حساب دفتر کل: علی الحساب				کد دفتر کل: ۱۴۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهد با رعایت مقررات صورت می گیرد.							
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی							
حسابهای معین				حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵
۱	۱۱۴۰۱	علی الحساب هزینه	منابع: هزینه ای، تسک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	به تفکیک مرکز هزینه	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف
۲	۱۱۴۰۲	علی الحساب سرمایه ای					
۳	۱۱۴۰۳	علی الحساب اختصاصی					
۴	۱۱۴۰۴	علی الحساب سایر منابع					
۵	۱۱۴۰۵	علی الحساب ابلاغی					
			ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت				
			به تفکیک فصول (هزینه				

جدول شماره ۱۵		نام حساب دفتر کل: ذخیره علی الحساب ۸				کد دفتر کل: ۱۴۵		
ماهیت حساب: بستانکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی		
کاربرد حساب: به عنوان کاهنده حساب علی الحساب محسوب می شود.								
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی								
حسابهای معین						حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶
۱	۱۴۵۰۱	ذخیره علی الحساب هزینه	منابع: هزینه ای، تسک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	به تفکیک مرکز هزینه	به تفکیک برنامه/طرح - پروژه و ردیف	به تفکیک فصول (هزینه ای/ سرمایه ای) طبقه بندی اقتصادی دولت
۲	۱۴۵۰۲	ذخیره علی الحساب سرمایه ای						
۳	۱۴۵۰۳	ذخیره علی الحساب اختصاصی						
۴	۱۴۵۰۴	ذخیره علی الحساب سایر منابع						
۵	۱۴۵۰۵	ذخیره علی الحساب ابلاغی						

جدول شماره ۱۶		نام حساب دفتر کل: دارائیهای ثابت مشهود			کد دفتر کل: ۱۵۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: نمایانگر کلیه دارائیهای منقول و غیر منقول می باشد.						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۱۵۰۰۱	دارائیهای در جریان تکمیل	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/طرح-پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع
۲	۱۵۰۰۲	دارائیهای (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)		به تفکیک ریز فصل طبقه بندی اقتصادی دولت	به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/طرح-پروژه و ردیف
۳	۱۵۰۱۷	دارائیهای امانی نزد دیگران (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)		به تفکیک دارایی مربوط		
۴	۱۵۰۳۲	استهلاک انباشته ۹		دارایی مربوط	به تفکیک سال	
۵	۱۵۰۱۹	ذخیره کاهش ارزش دارایی ها ۱۰		دارایی مربوط		
۶	۱۵۰۲۰	مخارج سرمایه ای		دارایی مربوط	به تفکیک طبقه	

جدول شماره ۱۷		نام حساب دفتر کل: دارائیهای نا مشهود ۱۱			کد دفتر کل: ۱۶۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: نمایانگر حقی است قراردادی که ماهیت فیزیکی ندارند و به منظور استفاده در تولید یا عرضه کالاها یا خدمات، اجاره به دیگران یا برای مقاصد اداری توسط دانشگاه نگهداری و بیش از یک دوره مالی مورد استفاده قرار می گیرد .						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۱۶۰۰۱	دارائیهها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک ریز فصل طبقه بندی اقتصادی دولت	به تفکیک سال	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف
			به تفکیک نوع سایر منابع			

جدول شماره ۱۸		نام حساب دفتر کل: سرمایه گذاری ها		کد دفتر کل: ۱۷۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: دائمی		طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: نمایانگر کلیه سرمایه گذاری های بلند مدت در شرکتها و سایر اوراق بهادار از جمله اوراق مشارکت و ... می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۱۷۰۰۱	سرمایه گذاری در شرکتها	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک کوتاه مدت و بلند مدت	به تفکیک شرکت
۲	۱۷۰۰۲	سایر سرمایه گذاری ها			به تفکیک نوع

جدول شماره ۱۹		نام حساب دفتر کل: سایر دارائیهها			کد دفتر کل: ۱۸۰	
ماهیت حساب: بدهکار			نوع حساب: دائمی		طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر تسهیلات مالی اعطایی به موسسات، اشخاص در چهارچوب ضوابط و مقررات به مدت بیش از یک دوره مالی می باشد.						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۱۸۰۰۱	تسهیلات مالی دریافتی بلند مدت	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی	به تفکیک برنامه/طرح - پروژه و ردیف
۲	۱۸۰۰۲	تسهیلات مالی دریافتی ارزی بلند مدت				به تفکیک نوع سایر منابع
						به تفکیک نوع ارزش قرارداد تسهیلات

جدول شماره ۲۰		نام حساب دفتر کل: حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای				کد دفتر کل: ۲۱۰		
ماهیت حساب: بستانکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی		
کاربرد حساب: نمایانگر بدهی دانشگاه حاصل از فعالیت های مبادله ای می باشد.								
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی								
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی					
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶
۱	۲۱۰۰۱	حسابها و اسناد پرداختنی	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع	به تفکیک نوع اسناد
۲	۲۱۰۰۲	حسابها و اسناد پرداختنی ارزی						
۳	۲۱۰۰۳	حسابها و اسناد پرداختنی - اعتبار استادی ۱۲						
۴	۲۱۰۰۴	حقوق و مزایای پرداختنی						
۵	۲۱۰۰۵	سپرده های پرداختنی		به تفکیک ماهیت سپرده	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع
۶	۲۱۰۰۶	سپرده های پرداختنی ارزی						
۷	۲۱۰۰۷	مالیات و عوارض ارزش افزوده فروش کالا و خدمات		به تفکیک سال	به تفکیک دوره مالیاتی	به تفکیک اشخاص	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	به تفکیک نوع سایر منابع

جدول شماره ۲۱		نام حساب دفتر کل: حسابها و اسناد پرداختی غیر مبادله ای				کد دفتر کل: ۲۲۰		
ماهیت حساب: بستانکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی		
کاربرد حساب: نمایانگر بدهی دانشگاه حاصل از فعالیت های غیر مبادله ای می باشد.								
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی								
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی					
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴	تفصیل ۵	تفصیل ۶
۱	۲۲۰۰۱	حسابها و اسناد پرداختی	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک نوع درآمد (عمومی، اختصاصی و سایر)	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	درآمد (شماره طبقه بندی مشخصات درآمد)	به تفکیک اسناد
۲	۲۲۰۰۲	بدهی به دیگر منابع اعتبار						

جدول شماره ۲۴		نام حساب دفتر کل: حسابها و اسناد پرداختی بلند مدت				کد دفتر کل: ۲۵۰	
ماهیت حساب: بستانکار			نوع حساب: دائمی			طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: نمایانگر بدهی دانشگاه برای بیش از یک دوره مالی می باشد.							
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی							
حسابهای معین				حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان		تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۲۵۰۰۱	تسهیلات مالی پرداختی بلند مدت		منابع: مزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلغی و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	به تفکیک مشخصات قرارداد و تسهیلات
۲	۲۵۰۰۲	تسهیلات مالی پرداختی ارزی بلند مدت					

جدول شماره ۲۵		نام حساب دفتر کل: ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان			کد دفتر کل: ۲۶۰	
ماهیت حساب: بستانکار			نوع حساب: دائمی		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: نمایانگر ذخائر ایجاد شده برای مزایای پایان خدمت کارکنان است که در سالهای آتی قابل پرداخت می باشد.						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۲۶۰۰۱	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	منابع: مزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلای و سایر منابع	به تفکیک سال	به تفکیک اشخاص	

جدول شماره ۲۶		نام حساب دفتر کل: ارزش خالص پایان دوره مالی		کد دفتر کل: ۳۱۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: دائمی		طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: ارزش خالص بیانگر تفاوت دارائیا و بدهیها می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۳۱۰۰۱	ارزش خالص	منابع: مزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلغی و سایر منابع		
۲	۳۱۰۰۲	داراییهای انتقالی		به تفکیک طبقه دارایی	
۳	۳۱۰۰۳	داراییهای دریافتی			
۴	۳۱۰۰۴	تعدیلات سنواتی ۱۳		به تفکیک موضوع تعدیلات مربوط	به تفکیک طبقه دارایی
۵	۳۱۰۰۵	خالص تغییر در وضعیت مالی			
۶	۳۱۰۰۶	مازاد تجدید ارزیابی ۱۴		به تفکیک طبقه دارایی مربوط	به تفکیک سال
۷	۳۱۰۰۷	تفاوت تسعیر ارز ۱۴			

جدول شماره ۲۷		نام حساب دفتر کل: دریافتی از خزانه		کد دفتر کل: ۴۱۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: موقت		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر مبالغ دریافتی از خزانه بابت اعتبارات هزینه ای، تملک، می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: صورت تغییرات در وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۴۱۰۰۱	دریافتی بابت اعتبارات هزینه	تذات: هزینه ای، تملک، ابلاغی	به تفکیک برنامه/طرح- پروژه و ردیف	
۲	۴۱۰۰۲	دریافتی بابت اعتبارات سرمایه ای			
۳	۴۱۰۰۳	دریافتی بابت حقوق و مزایا			

جدول شماره ۲۸		نام حساب دفتر کل: دریافتی از خزانه درآمدهای اختصاصی		کد دفتر کل: ۴۲۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: موقت		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر مبالغ دریافتی از خزانه بابت اعتبارات اختصاصی می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: صورت تغییرات در وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۴۲۰۰۱	دریافتی بابت درآمدهای اختصاصی	تذات: اختصاصی	به تفکیک برنامه/طرح-پروژه و ردیف	

جدول شماره ۲۹		نام حساب دفتر کل: کمکهای بلاعوض دریافتی		کد دفتر کل: ۴۳۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: موقت		طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: بیانگر اهداء کمکهای نقدی و غیر نقدی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: تغییرات در صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۴۳۰۰۱	هدایا و کمک ها	منابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک طبقه و کمک دریافتی	

جدول شماره ۳۰	نام حساب دفتر کل: سایر درآمد ها			کد دفتر کل: ۴۴۰	
ماهیت حساب: بستانکار	نوع حساب: موقت			طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر وصول کلیه دریافتی ها از بابت سایر منابع (که مشمول درآمدهای حاصل از جدول شماره ۳۱					
انعکاس در صورتهای مالی: تغییرات در صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۴۴۰۰۱	دریافتی از محل سایر منابع	منابع: هزینه ای، تملک، انحصاری، ابلاغی و سایر منابع	سایر منابع	
۲	۴۴۰۰۲	دریافتی بابت خانه های سازمانی			

جدول شماره ۳۱		نام حساب دفتر کل: درآمدهای شناسایی شده		کد دفتر کل: ۵۱۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: موقت		طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر تحقق کلیه درآمدهای شناسایی شده بر اساس آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: تغییرات در صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۵۱۰۰۱	درآمد اختصاصی شهریه	منابع: اختصاصی	گروههای آموزشی	تفصیلی رشته
۲	۵۱۰۰۲	درآمد اختصاصی پژوهشی		آموزشی	تفصیلی رشته
۳	۵۱۰۰۳	درآمد اختصاصی سایر موارد		نام مالی و معاملاتی دانشگاهها	تفصیلی رشته
۴	۵۱۰۰۴	سود حاصل از واگذاری دارایی ها		به تفکیک موارد عنوان شده در آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها	تفصیلی رشته
۵	۵۱۰۰۵	درآمد برگشت کاهش ارزش دارایی ها		و سایر	تفصیلی رشته
۶	۵۱۰۰۶	بازیافت کاهش ارزش موجود بیا			تفصیلی رشته
۷	۵۱۰۰۷	درآمد خانه های سازمانی دولت			تفصیلی رشته
۸	۵۱۰۰۸	سود تسعیر ارز			تفصیلی رشته

جدول شماره ۳۲		نام حساب دفتر کل: هزینه ها			کد دفتر کل: ۶۱۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: موقت			طبقه حساب: مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر کاهش در داراییها، افزایش در بدهیها و یا ترکیبی از هر دو که منجر به کاهش ارزش خالص دوره می شود.						
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی						
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی			
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳	تفصیل ۴
۱	۶۱۰۰۱	هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت) ۱۵	منابع: هزینه ای، تسلیک، اختصاصی، ابلاغی و سایر منابع	به تفکیک مرکز هزینه	به تفکیک برنامه / طرح - پروژه و ردیف	به تفکیک ریز فصول هزینه
۲	۶۱۰۰۲	سایر هزینه ها- هزینه مطالبات				
۳	۶۱۰۰۳	سایر هزینه ها- زیان تسعیر ارز				
						تفصیل ۵

جدول شماره ۳۳		نام حساب دفتر کل: وجوه ارسالی به خزانه		کد دفتر کل: ۷۱۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: موقت		طبقه حساب : مالی	
کاربرد حساب: این حساب نمایانگر واریزیهای وجوه حاصل از درآمدها به حساب خزانه می باشد.					
انعکاس در صورتهای مالی: صورت وضعیت مالی					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۷۱۰۰۱	وجوه ارسالی اختصاصی	منابع: اختصاصی	به تفکیک ماهیت منابع (درآمد / واگذاری دارایی های سرمایه ای/ واگذاری دارایی های مالی	مشخصات درآمد (شماره طبقه بندی درآمد)
					تفصیل ۴

جدول شماره ۳۴		نام حساب دفتر کل: حسابهای انتظامی		کد دفتر کل: ۸۱۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: انتظامی	
کاربرد حساب: این حساب تضامین اخذ شده از پیمانکاران و یا تسلیمی به کارفرمایان را به صورت آماری نگهداری می کند.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس می شود.					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۸۱۰۰۱	تضمین های دریافتی	منابع: هزینه ای، تمک، اختصاصی، ایلغی و سایر منابع	تضمین نوع	تفصیل ۴
۲	۸۱۰۰۲	تضمین های واگذار شده		تفصیل ۳	تفصیل ۴
۳	۸۱۰۰۳	کسری ابواب جمعی برداشتی		تفصیل ۲	تفصیل ۴
۴	۸۱۰۰۴	موجودی امانی سایر اشخاص		تفصیل ۲	تفصیل ۴
۵	۸۱۰۰۵	دارایی های امانی سایر اشخاص		تفصیل ۲	تفصیل ۴
۶	۸۱۰۰۶	کنترل قراردادهای		تفصیل ۲	تفصیل ۴
۷	۸۱۰۰۷	کنترل منابع بودجه ای		تفصیل ۲	تفصیل ۴

جدول شماره ۳۵		نام حساب دفتر کل: طرف حسابهای انتظامی		کد دفتر کل: ۸۲۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: انتظامی	
کاربرد حساب: این حساب تضامین اخذ شده از پیمانکاران و یا تسلیمی به کارفرمایان را به صورت آماری نگهداری می کند.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس می شود.					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۸۲۰۰۱	تضمین های دریافتی	منابع: هزینه ای، تمک، اختصاصی، ایلغی و سایر منابع	نوع تضمین	تفصیل ۴
۲	۸۲۰۰۲	تضمین های واگذار شده		به تفکیک	تفصیل ۵
۳	۸۲۰۰۳	کسری ابواب جمعی برداشتی		به تفکیک سال	تفصیل ۶
۴	۸۲۰۰۴	موجودی امانی سایر اشخاص		طبق طبقه بندی	تفصیل ۷
۵	۸۲۰۰۵	دارایی های امانی سایر اشخاص		به تفکیک شماره قرار داد	تفصیل ۸
۶	۸۲۰۰۶	کنترل قراردادهای		منابع (درآمد/واگذاری داراییهای سرمایه ای مالی)	تفصیل ۹
۷	۸۲۰۰۷	کنترل منابع بودجه ای		به تفکیک ماهیت	تفصیل ۱۰

جدول شماره ۳۶		نام حساب دفتر کل: کنترل بودجه		کد دفتر کل: ۸۳۰	
ماهیت حساب: بدهکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: انتظامی	
کاربرد حساب: به منظور نگهداری اطلاعات آماری وجوه دریافتی از خزانه استفاده می شود زیرا ضرورت دارد حساب بودجه به ازاء انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس می شود.					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۸۳۰۰۱	کنترل بودجه هزینه	تابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی) / مصرف نشده	به تفکیک برنامه/ طرح- پروژه و ردیف
۲	۸۳۰۰۲	کنترل بودجه سرمایه ای			
۳	۸۳۰۰۳	کنترل بودجه اختصاصی			
۴	۸۳۰۰۴	کنترل بودجه ابلاغی			

جدول شماره ۳۷		نام حساب دفتر کل: جاری با خزانه		کد دفتر کل: ۸۴۰	
ماهیت حساب: بستانکار		نوع حساب: کنترلی		طبقه حساب: انتظامی	
کاربرد حساب: به منظور نگهداری اطلاعات آماری وجوه درخواست و دریافت شده از خزانه مورد استفاده قرار می گیرد.					
انعکاس در صورتهای مالی: به عنوان اقلام کنترلی در یادداشتهای توضیحی منعکس می شود.					
حسابهای معین			حسابهای تفصیلی		
سطح معین	کد	عنوان	تفصیل ۱	تفصیل ۲	تفصیل ۳
۱	۸۴۰۰۱	جاری با خزانه هزینه	تابع: هزینه ای، تملک، اختصاصی، ابلاغی	به تفکیک سال جاری / انتقالی (سنواتی / مصرف نشده)	به تفکیک برنامه/ طرح- پروژه و ردیف
۲	۸۴۰۰۲	جاری با خزانه سرمایه ای			
۳	۸۴۰۰۳	جاری با خزانه اختصاصی			
۴	۸۴۰۰۴	جاری با خزانه حقوق و مزایا			
۵	۸۴۰۰۵	جاری با خزانه ابلاغی			

- (۱) با توجه به محل اعتبار ابلاغی تخصیص داده شده، یکی از حسابهای مستقل تفصیلی یک انتخاب می شود.
- (۲) حساب بودجه ای در سطح تفصیلی انتقالی به دو بخش سنواتی و مصرف نشده تفکیک می شوند. بخش سنواتی مربوط به پرداختهای غیرقطعی سالهای قبل به منظور تکمیل فرم وضعیت پرداختهای غیرقطعی سنوات قبل و بخش مصرف نشده مربوط به پرداختهای قطعی و غیرقطعی از محل وجوه مصرف نشده سالهای قبل واحدهایی است که مجاز به انتقال مانده وجوه مصرف نشده سالهای قبل به سال بعد می باشند و برای تکمیل فرم وضعیت وجوه مصرف نشده سنوات قبل در نظر گرفته شده است.
- (۳) چنانچه عملیات مالی یک دانشگاه نیاز به شناسایی حساب بانک دیگری (مثلاً بانک پرداخت خانه های سازمانی) داشته باشد، در سطح معین افتتاح می گردد. بدیهی است تفصیلی یک، حسابهای اعتبار هزینه ای، سرمایه ای و اختصاصی است و سایر سطوح دیگر تفصیلی ها با توجه به نیاز افتتاح می گردد. این موضوع می تواند برای سایر حسابها قابل تسری باشد. هرچند توصیه می گردد از افتتاح حسابهای معین غیر ضروری خودداری گردد.
- (۴) آن بخش از منابعی که در بودجه واحد گزارشگر منظور نگردیده باشد، به عنوان سایر منابع در نظر گرفته می شود. از جمله هدایا و کمک های بلاعوض، درآمد خانه های سازمانی و ...
- (۵) در صورتیکه خدمات و کالادر ازاء ارزش منصفانه آنها داد و ستد گردد می توان این رویداد ها را در زمره عملیات مبادله ای در نظر گرفت در غیر اینصورت عملیات غیر مبادله ای می باشد.
- (۶) حساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول به عنوان کاهنده حساب ها و اسناد دریافتنی محسوب می شود. (ماهیت حساب، بستانکار می باشد)
- (۷) حساب ذخیره کاهش ارزش موجودیها به عنوان کاهنده حساب موجودی ها محسوب می شود. (ماهیت حساب، بستانکار می باشد)
- (۸) حساب ذخیره علی الحساب به عنوان کاهنده حساب علی الحساب محسوب می شود. (ماهیت حساب، بستانکار می باشد)
- (۹) حساب استهلاک انباشته به عنوان کاهنده حساب دارایی استهلاک پذیر محسوب می شود. (ماهیت حساب، بستانکار می باشد)
- (۱۰) حساب ذخیره کاهش ارزش داراییها به عنوان کاهنده حساب دارایی ها محسوب می شود. (ماهیت حساب، بستانکار می باشد)
- (۱۱) آن بخش از داراییها که با تعریف دارایی های نامشهود (یک دارایی غیر پولی و فاقد ماهیت عینی) مطابقت دارد، می بایست تحت سر فصل فوق اعمال حساب شود.
- (۱۲) در صورتیکه ماهیت تعهدات اعتبار اسنادی بلند مدت باشد، در صورتهای مالی به عنوان حسابها و اسناد پرداختنی بلند مدت طبقه بندی می شود.
- (۱۳) موضوع تعدیلات سنواتی شامل اصلاح اشتباهات، تغییر در رویه های حسابداری، فروش دارایی ها و ... می باشد.

۱۴) دو حساب معین مازاد تجدید ارزیابی و تفاوت تسعیر ارز در گزارش صورت وضعیت مالی به صورت جداگانه از حساب کل ارزش خالص پایان دوره مالی نمایش داده می شود. هرچند طبق استاندارد حسابداری بخش عمومی شماره یک (نحوه ارایه صورتهای مالی) دو حساب فوق در صورت تغییرات در وضعیت مالی نمایش داده شده و مانده ارزش خالص پایان دوره به صورت یک قلم به صورت وضعیت مالی انتقال یافته است.

۱۵) نگهداری اطلاعات تفصیلی به تفکیک نوع منابع و مشخصات اعتبار برای هزینه استهلاک و سایر هزینه های غیر نقدی لازم نیست.

فصل سوم: حساب اعتبار هزینه‌ای

رویداد شماره ۱: تصویب و ابلاغ بودجه

این رویداد پس از ابلاغ قانون بودجه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود. به منظور شفافیت در شناسایی و ارائه رویدادهای بودجه ای، ضرورت دارد مانده اعتبار مصوب جذب نشده و همچنین حساب بودجه، در یادداشتهای توضیحی همراه صورتهای مالی به طور انباشته افشا گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب هزینه	بدهکار
	حساب بودجه - بودجه اعتبارهزینه	بستانکار
ثبت مالی	ندارد	

رویداد شماره ۲: تخصیص اعتبار

این رویداد نشان دهنده بخشی از اعتبار مصوب است که در دوره های معین از سال مالی به دانشگاه تخصیص می یابد و دانشگاه می تواند معادل آن ایجاد تعهد نماید. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲		
ثبت بودجه ای	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	بدهکار
	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب هزینه	بستانکار
ثبت مالی	ندارد	

رویداد شماره ۳: درخواست و دریافت وجه از خزانه

این رویداد به منظور شناسایی عملیات مربوط به صدور درخواست وجه توسط دانشگاه و دریافت وجه از خزانه است. دو حساب داراییهای جاری و درآمدها مورد استفاده قرار می گیرند. نظر به اینکه وجوه دریافتی از خزانه به ترتیب از طریق بانک تجارت مادر دولتی و سپس به بانک پرداخت هزینه ای صورت می گیرد، لذا دانشگاهها و مراکز پژوهشی می توانند ورود و خروج منابع نقدی به بانک تجارت مادر دولتی را از طریق ایجاد یک حساب معین در حساب کل موجودی نقد شناسایی نمایند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳		
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات هزینه	

رویداد شماره ۳-۱: با توجه به آنکه ضرورت دارد در طی سال مالی کاهش حساب بودجه در مقابل حساب مصوب نشان داده شود، لازم است دو حساب جاری با خزانه و کنترل بودجه به این منظور به ازاء هر درخواست و دریافت وجه مورد استفاده قرار گیرد. در پایان دوره مالی حساب جاری با خزانه در مقابل حساب کنترل بودجه بسته می شود. دو حساب فوق صرفاً به منظور نگهداری اطلاعات آماری است و می توان به عنوان حسابهای زیر تراز لحاظ نمود. لازم به ذکر است که در گزارشهای قابل ارائه به استفاده کنندگان درون و برون سازمانی مورد استفاده قرار نخواهد گرفت. در این رویداد از دو حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۱		
بدهکار	حساب کنترل بودجه - کنترل بودجه هزینه	ثبت انتظامی
بستانکار	جاری با خزانه - جاری با خزانه هزینه	

رویداد شماره ۴: تامین اعتبار

این رویداد به منزله تخصیص تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب است که به دلیل دریافت خدمات، کالا و یا فعالیت معین شناسایی می گردد. به منظور تامین وجوه برای اعتبارات تعهد شده که قبلاً از محل اعتبارات تخصیص یافته، اعتباری به آنها اختصاص داده نشده است مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی چنانچه از طریق کمیته تخصیص و موافقت نامه های متبادله، اعتبارات تخصیص یافته به منظور اختصاص به محل مصرف های خاص تعلق گرفته باشد نیازی به استفاده از شناسایی این رویداد نمی باشد. لازم به ذکر است چنانچه شرایط توافق شده (از جمله فسخ یا کاهش قراردادهای) محقق نگردد، ثبت ذیل معکوس می گردد. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح زیر مورد استفاده قرار می گیرند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۵: خرید مواد و کالا

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. این رویداد برای خرید موجودی ها که عموماً ملزومات مصرفی است مورد استفاده قرار می گیرد. در پایان دوره مالی کل موجودی (ملزومات مصرفی) به حساب هزینه دوره منظور می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	
	بدهکار	
	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
	بستانکار	
ثبت مالی	موجودی ها- به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت	
	بدهکار	
	موجودی نقد- بانک پرداخت هزینه / حسابها و اسنادپرداختنی مبادله ای / غیر مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
	بستانکار	

رویداد شماره ۶: خرید کارت هدیه

این رویداد در جهت شناسایی خرید و نگهداری انواع کارتهای هدیه مورد استفاده قرار می گیرد. در این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و هزینه ها استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۶		
در مرحله خرید کارت هدیه		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصرف شده- اعتبار هزینه مصرف شده	
	بدهکار	
	اعتبار تامین شده- اعتبار هزینه تامین شده	
	بستانکار	
	موجودی نقد- کارت هدیه	
	بدهکار	
	موجودی نقد- بانک پرداخت هزینه	
	بستانکار	
در مرحله تحویل (مصرف کارت هدیه)		
ثبت مالی	هزینه ها- هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
	بدهکار	
	موجودی نقد - کارت هدیه	
	بستانکار	

رویداد شماره ۷: خرید بن غیر نقدی

این رویداد جهت شناسایی خرید و نگهداری انواع بن های غیر نقدی مورد استفاده قرار می گیرد. در این رویداد از حساب بودجه ای و دارایی های جاری استفاده می شود.

چنانچه برای خرید بن غیر نقدی پرداخت وجه به آینده موکول گردد از حساب حسابها و اسناد پرداختی مبادله ای به جای موجودی نقد استفاده می شود و ثبت بودجه ای هنگام پرداخت وجه به شرح زیر صادر می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۷		
در مرحله خرید بن غیر نقدی		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	
در مرحله تحویل بن غیر نقدی به کارکنان		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	

رویداد شماره ۸: هزینه های تحقق یافته پرداخت نشده

این رویداد به منظور شناسایی هزینه های تحقق یافته پرداخت نشده مانند آب، برق، گاز و غیره استفاده می شود. در این رویداد از حساب مالی هزینه ها و سایر بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود. در هنگام پرداخت هزینه های تحقق یافته در سال بعد به توضیحات رویداد شماره ۸-۱ رجوع شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۸		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	سایر بدهی های جاری - ذخیره هزینه های تحقق یافته	

رویداد شماره ۸-۱:

به منظور شناسایی هزینه مزایای پایان خدمت کارکنان رسمی و پیمانی در پایان هر سال، پس از محاسبه مبالغ مذکور از حساب هزینه ها و بدهی های غیر جاری به شرح ذیل استفاده می شود.

لازم به ذکر است؛ برای هزینه هایی که در مقابل ذخایر (نظیر مزایای پایان خدمت کارکنان و استهلاک) شناسایی می گردند، تامین اعتبار نمی شود. این موضوع در مورد تمام هزینه هایی که مازاد بر اعتبار تخصیص یافته دوره جاری می باشد نیز صادق است.

به هنگام پرداخت مزایای پایان خدمت کارکنان در سالهای آتی ابتدا اعتبار لازم اختصاص داده می شود و سپس نسبت به پرداخت اقدام می گردد. به عبارتی اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده (بدهکار)، اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته (بستانکار) و ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان - ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان (بدهکار) و موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه (بستانکار) می گردد. پس از پرداخت، اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده (بدهکار) و اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده (بستانکار) می گردد. چنانچه میزان ذخایر در نظر گرفته شده با هزینه های فوق برابر نباشد از حساب ارزش خالص با معین تعدیلات سنواتی استفاده می شود. این موضوع برای کلیه رویدادهای مشابه قابل تسری می باشد. چنانچه هزینه های فوق از محل اعتبارات ابلاغی پرداخت شود معین حساب موجودی نقد، اعتبار ابلاغی خواهد بود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۸-۱		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان - ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	

رویداد شماره ۹: شناسایی هزینه

به هنگام شناسایی کلیه هزینه های دانشگاه از حساب بودجه ای، حساب مالی هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۹		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۱۰: پرداخت حقوق و مزایای کارکنان

در این رویداد از حساب بودجه ای، هزینه ها، سایر بدهیهای جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود در صورتیکه بین زمان تهیه و ارائه لیست حقوق و دستمزد به بانک و پرداخت لیست مربوطه توسط بانک فاصله وجود داشته باشد، به جای حساب موجودی نقد حساب حقوق و مزایای پرداختنی بستانکار می گردد و هنگام پرداخت توسط بانک و عودت لیست به دانشگاه، حساب حقوق و مزایای پرداختنی بدهکار و حساب موجودی نقد بستانکار می گردد..

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۰		
ثبت بودجه ای	بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده (به میزان خالص پرداختی وجه نقد)
	بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده (به میزان خالص پرداختی وجه نقد)
ثبت مالی	بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)
	بستانکار	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی/حق بازنشستگی پرداختنی/سایر کسور پرداختنی/مالیات پرداختنی
	بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه

رویداد شماره ۱۱: پرداخت کسور

این رویداد به منظور شناسایی پرداختهای مربوط به بیمه، بازنشستگی، مالیات و سایر کسور می باشد. در این رویداد از حساب بودجه ای، سایر بدهیهای جاری و دارایی های جاری به شرح جداول زیر استفاده می شود. توضیح اینکه حسابهای پرداختنی شامل: مالیات حقوق، بیمه تامین اجتماعی: بیمه خدمات درمانی، بازنشستگی و سایر کسور شامل (بیمه عمر و تکمیلی عمر، عضویت صندوق رفاه کارکنان یا اساتید و ام های دریافتی از صندوق های رفاهی و...) می باشد برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۱		
ثبت بودجه ای	بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده (به میزان پرداختی کسور)
	بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده (به میزان پرداختی کسور)
ثبت مالی	بدهکار	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی/حق بازنشستگی پرداختنی/سایر کسور پرداختنی/مالیات پرداختنی
	بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه

رویداد شماره ۱۲: اخذ تضمین به صورت وجه نقد (سپرده های نقدی دریافتی از اشخاص)

این رویداد جهت شناسایی و نگهداری وثائق بصورت وجه نقد استفاده می شود که دانشگاه بایستی وجه دریافتی را در موعد مقرر مسترد نماید. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد - شماره ۱۲		
ثبت مالی	موجودی نقد - بانک دریافت وجوه سپرده	بدهکار
	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	بستانکار

رویداد شماره ۱-۱۲: به هنگام دریافت سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۱۲		
ثبت مالی	موجودی نقد - بانک ارزی	بدهکار
	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	بستانکار

رویداد شماره ۲-۱۲: به هنگام استرداد سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۱۲		
ثبت مالی	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	بدهکار
	موجودی نقد - بانک ارزی	بستانکار

رویداد شماره ۱۳: انعقاد قرارداد فی مابین دانشگاه و پیمانکار

این رویداد پس از انتخاب پیمانکار شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۳		
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	

رویداد شماره ۱۴: تأدیه نقدی پیش پرداخت به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور واریز نقدی پیش پرداخت به اشخاص ذینفع شناسایی می شود. برای شناسایی این رویداد از حساب بودجه ای، انتظامی و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

در صورتی که گیرنده پیش پرداخت نسبت به واریز نقدی (استرداد) پیش پرداخت اقدام نماید ثبت های حسابداری زیر معکوس می شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۴		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت هزینه / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه / ابلاغی / وجوه سایر منابع	

رویداد شماره ۱-۱۴: استرداد پیش پرداخت در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از پیش پرداخت انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریز گردد با استفاده از حساب بودجه ای و دارایی های جاری این رویداد شناسایی می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۱۴		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبارهزینه	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه / ابلاغی / وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	پیش پرداختها- پیش پرداخت هزینه / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	

رویداد شماره ۱۵: شناسایی پرداخت علی الحساب به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور شناسایی قسمتی از وجه تسجیل شده مورد مطالبه، مربوط به اشخاص ذینفع جهت پرداخت با رعایت مقررات و ضوابط مورد استفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است کلیه کسور قانونی و استهلاك پیش پرداخت محاسبه و کسر و معادل خالص وجه تحت عنوان علی الحساب پرداخت می شود. در این ثبت تعهدات به صورت کامل شناسایی می شود که بخش مربوط به پرداخت نقدی آن تحت عنوان علی الحساب و مابقی به عنوان هزینه شناسایی می گردد. بابت حساب هزینه ها در ثبت زیر، حساب اعتبار تامین شده کاهش نمی یابد، به عبارتی حساب اعتبار مصرف شده شناسایی نمی شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری، هزینه ها، سایر بدهی های جاری، بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می گردد. حسابها و اسناد پرداختنی به میزان تفاوت جمع ریالی اقلام بستانکار این رویداد نسبت به کل تعهدات شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۵		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب هزینه	ثبت مالی
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت هزینه	
بستانکار	سایر بدهی های جاری - بیمه پرداختنی / مالیات پرداختنی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه / بانک پرداخت هزینه ابلای / بانک وجوه سایر منابع	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱-۱۵: شناسایی تسویه علی الحساب در سال جاری

چنانچه علی الحساب شناسایی شده در رویداد قبل، در سال جاری تسویه گردد، از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری برای ثبت آن استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۱۵		
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار هزینه مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب هزینه	

رویداد شماره ۲-۱۵: شناسایی ذخیره علی الحساب

چنانچه تا پایان دوره مالی علی الحساب ایجاد شده تسویه نشود لازم است هزینه مربوط در مقابل حساب ذخیره علی الحساب شناسایی شود. ذخیره علی الحساب در پایان سال معادل مانده علی الحساب شناسایی می شود، به نحوی که مانده علی الحساب در صورت وضعیت مالی پس از کسر ذخیره علی الحساب صفر شود. بدیهی است به هنگام تسویه علی الحساب در سالهای بعد، علی الحساب در مقابل ذخیره بسته می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۱۵		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب هزینه	

رویداد شماره ۳-۱۵: استرداد علی الحساب در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از علی الحساب انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریز گردد با استفاده از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و ارزش خالص این رویداد شناسایی می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۱۵		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبارهزینه	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه / ابلاغی / وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تعدیلات سنواتی	
بدهکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب هزینه	
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب هزینه	

رویداد شماره ۱۶: کاهش ضمانتنامه پیش پرداخت (مستهلك شده)

به هنگام ارائه صورت وضعیت و تایید آن توسط ناظر قرارداد و کاهش مبلغ پیش پرداخت، ضمانتنامه پیش پرداخت به آن میزان تقلیل می یابد. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۶		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۱۷: پرداخت مطالبات پیمانکار و صدور چک کسور

این رویداد به هنگام صدور چک بیمه پرداختنی، مالیات پرداختنی، تسویه کسور قانونی و پرداخت سایر بدهی ها به پیمانکار شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب سایر بدهی های جاری، بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۷		
بدهکار	سایر بدهیهای جاری- بیمه پرداختنی / مالیات پرداختنی / سایر کسور پرداختنی	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۱۸: اتمام قرارداد و تحویل موضوع قرارداد

برای ثبت این رویداد از حساب بدهی های جاری، دارایی های جاری و در صورت آزاد سازی وثائق دریافتی با رعایت ضوابط و مقررات، از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۸		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک دریافت وجوه سپرده	
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۱۹: شناسایی مبلغ مازاد پرداختی به پیمانکار

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، حساب دارایی های جاری و هزینه ها به شرح زیر استفاده می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۹		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	ثبت مالی
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	
بستانکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۲۰: دریافت اعتبار ابلاغی از سایر دستگاههای اجرایی (از محل اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز)

این رویداد به منظور شناسایی رخدادهای مربوط به دریافت اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز (به عنوان مثال دریافت اعتبار از وزارت علوم تحقیقات و فناوری) از طریق خزانه، مورد استفاده قرار میگیرد و از حساب دارایی های جاری و درآمدها به شرح زیر استفاده می شود. لازم به ذکر است که سطح تفصیل یک معین دریافتی از خزانه از محل اعتبارات تخصیص یافته مربوط به اعتبار ابلاغی دستگاه اجرایی است که از طریق خزانه توسط دانشگاه وصول می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۰		
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار هزینه ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	حساب بودجه - بودجه ابلاغی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه ابلاغی	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات هزینه	

رویداد شماره ۱-۲۰: به هنگام تامین اعتبار و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی

این رویداد به منظور شناسایی تامین و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی مورد استفاده قرار می گیرد. حسابهای بودجه ای، دارائیهای جاری و هزینه ها به شرح زیر شناسایی می شود. چنانچه از محل اعتبار ابلاغی از حسابهای غیر قطعی شامل پیش پرداخت، علی الحساب و تنخواه گردان استفاده گردد، به جای اعتبار مصرف شده از اعتبار پرداختهای غیر قطعی استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۲۰		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار هزینه ابلاغی	
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار مصرف شده ابلاغی / اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار پرداختهای غیر قطعی ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه ابلاغی	

رویداد شماره ۲-۲۰: شناسایی رویداد مربوط به ابلاغ اعتبار توسط دستگاههای اجرایی به صورت مستقیم

در این رویداد دستگاه اجرایی در قالب کمک به دانشگاه اعتباری را (به عنوان مثال پرداخت هزینه های همایش) پرداخت می نماید.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۲۰		
بدهکار	موجودی نقد - بانک وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	سایر درآمدها - دریافتی از محل سایر منابع	

رویداد شماره ۲۱: ابلاغ اعتبار به واحدهای تابعه و استانی از محل اعتبارات تخصیص یافته

این رویداد در زمان تامین اعتبار یک واحد تابعه و استانی توسط سازمان مرکزی از طریق ابلاغ اعتبار شناسایی می گردد. در رویداد فوق از حساب بودجه ای، درآمدها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد:

روش ابلاغ اعتبار به عنوان یک روش اجرایی در بعضی از دانشگاهها و مراکز پژوهشی (علی رغم یک کد بودجه ای) به منظور تامین و ارسال به منابع مالی واحدهای تابعه و استانی که دارای مقام مجاز و مقام تطبیق (مدیر مالی) جداگانه از سازمان مرکزی خود هستند، مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی دانشگاه و یا مراکز پژوهشی پس از درخواست وجه و وصول آن از خزانه، سهم هر یک از واحدهای مذکور را بر اساس موافقتنامه با آن واحد تعیین و به حساب بانک پرداخت منبع اعتباری مربوط، حواله و مراتب به مدیر مالی واحد و سایر مراجع ذیصلاح اعلام می نماید. با ابلاغ اعتبار مسئولیت پاسخگویی منابع مربوط از واحد ابلاغ دهنده به واحد ابلاغ گیرنده انتقال می یابد. واحد دریافت کننده اعتبار ابلاغی می بایست در پایان دوره مانده وجوه مصرف نشده را براساس مشخصات اعتبار به حساب مربوط نزد سازمان مرکزی خود واریز نماید. در این حالت کلیه صورتهای مالی واحدهای تابعه و استانی بصورت متمرکز از طریق سازمان مرکزی تهیه می گردد، بدیهی است واحد تابعه یا استانی پس از دریافت اعلامیه بانکی بستانکار و وصول وجه اعتبار ابلاغی نسبت به بدهکار نمودن حساب موجودی نقد و بستانکار نمودن حساب دریافتی از سازمان مرکزی اقدام می نماید (کلیه حسابهای معین و تفصیلی های این حساب مشابه حساب دریافتی از خزانه می باشد) مابقی عملیات حسابداری در واحدهای مذکور در چارچوب مفاد این دستورالعمل قابل تسری است. عملکرد فوق در دانشگاهی نظیر دانشگاه پیام نور کشور رایج است.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۱		
ثبت بودجه ای	حواله ها - حواله اعتبار هزینه	بدهکار
	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	بستانکار
ثبت مالی	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات هزینه	بدهکار
	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	بستانکار

رویداد شماره ۲۲: واگذاری تنخواه گردان به عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد به منظور واگذاری تنخواه گردان به واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و حساب دارایی های جاری به شرح استفاده می شود. واحد تابعه پس از وصول اعلامیه بانکی بستانکار و دریافت وجه تنخواه گردان، حساب موجودی نقد را بدهکار و حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای را بستانکار می کند. در زمان ارسال اسناد و مدارک هزینه کرد به سازمان مرکزی خود نسبت به بدهکار نمودن حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای اقدام و در مقابل سایر حسابهای هزینه کرد از جمله پیش پرداختها، علی الحسابها، موجودی نقد، دارائیها و ... بستانکار می نماید. کلیه مفاد این دستورالعمل در واحدهای تابعه قابل تسری می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۲		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت هزینه	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۲۳: وصول اسناد و مدارک هزینه کرد تنخواه گردان توسط سازمان مرکزی دانشگاه

این رویداد به منظور ثبت هزینه های تنخواه گردان واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۳		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	پیش پرداخت ها - پیش پرداخت هزینه / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب هزینه	
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۲۴: واریز نقدی تنخواه گردان توسط عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد جهت واریز نقدی تنخواه گردان شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه و حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۴		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۲۵: واخواهی اسناد و مدارک ارائه شده از محل تنخواه گردان و پیش پرداخت

در برخی موارد ممکن است به علت نقص مدارک یا مغایرت با قوانین و مقررات، مدارک و مستندات مربوط به تسویه تنخواه گردان پرداخت و پیش پرداخت قابل قبول نباشد. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۵		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده هزینه	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۲۶: عدم رفع اسناد واخواهی شده

چنانچه اسناد واخواهی شده توسط عامل مالی مرتفع نشده باشد، لازم است به عنوان کسری ابواب جمعی شناسایی گردد و برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۶		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - کسری ابواب جمعی هزینه ای	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده هزینه ای	

رویداد شماره ۲۷: چنانچه در سال مالی جاری رویدادهای ۲۵ و ۲۶، اسناد یا کسری مربوط رفع گردد.

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و حساب هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. حساب معین حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای می تواند اسناد واخواهی شده اختصاصی یا کسری ابواب جمعی باشد. چنانچه کسری ابواب جمعی یا اسناد واخواهی شده به صورت نقدی واریز گردد (وصول گردد) حساب موجودی نقد (بانکها) بدهکار می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۷		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - کسری ابواب جمعی هزینه / اسناد واخواهی شده هزینه	

رویداد شماره ۲۸: برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره

این رویداد با توجه به قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت به منظور شناسایی برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره شناسایی می شود. در این رویداد از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۸		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	

رویداد شماره ۲۹: جابجایی موقت بین دیگر منابع اعتباری با دستور مقام مجاز

برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. هنگام برگشت وجوه مذکور به دیگر منابع اعتباری مربوطه ثبت های زیر معکوس می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۹		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - طلب از دیگر منابع اعتبار	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت هزینه	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای/ اختصاصی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیرمبادله ای - بدهی به دیگر منابع اعتبار	

رویداد شماره ۳۰: دریافت هدایا و کمکها (بدون پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا و کمکهای نقدی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های جاری و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۰		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی / موجودی نقد- بانک وجوه	ثبت مالی
	سایر منابع	
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

رویداد شماره ۳۱: دریافت هدایا، کمکهای نقدی و غیر نقدی و یا خدمات بالقوه آتی (با پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا، کمکهای نقدی و یا خدمات بالقوه آتی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۱		
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱- ۳۱:

در صورت تحقق شرایط با استفاده از حساب دارایی های جاری و درآمدها رویداد فوق به شرح زیر شناسایی می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱- ۳۱		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

رویداد شماره ۳۲: سرمایه گذاری ها

دانشگاه می تواند در مقابل دارایی های نقدی، اقدام به سرمایه گذاری کوتاه مدت نماید. برای شناسایی این رویداد از حساب مالی دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۲		
بدهکار	سرمایه گذاری ها- سرمایه گذاری در شرکت ها / سایر سرمایه گذاری ها	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت هزینه / ابلاغی / سایر منابع	

رویداد شماره ۳۳: تسعیر حساب دارایی های ارزی- افزایش نرخ ارز

معاملات ارزی در زمان شناخت اولیه باید بر اساس نرخ تسعیر در تاریخ انجام معامله به ریال ثبت شود. همچنین برای تسعیر مانده دارایی ها و بدهی های ارزی (اقدام پولی ارزی) از نرخ جاری ارز در تاریخ ترازنامه استفاده می گردد. در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب دارایی های جاری، دارایی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود. در صورتیکه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب سایر درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۳		
بدهکار	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتی ارزی / سایر دارایی ها - تسهیلات مالی دریافتی ارزی بلند مدت	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	

رویداد شماره ۱-۳۳: تسعیر حساب دارایی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، دارایی های جاری و دارایی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است کاهش ارزش دارایی ها ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود. به علاوه در صورتی که این هزینه ها قابل انتساب به دارایی مشخصی باشد، به بهای تمام شده آن دارایی اضافه می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۳۳		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	ثبت مالی
بدهکار	هزینه - سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز	
بستانکار	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتی ارزی / سایر دارایی های - تسهیلات مالی دریافتی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۲-۳۳: تسعیر حساب بدهی های ارزی - افزایش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، بدهی های جاری و بدهی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. در صورتیکه حساب تفاوت ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است افزایش ارزش بدهی ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۳۳		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	ثبت مالی
بدهکار	هزینه - سایر هزینه ها _ زیان تسعیر ارز	
بستانکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۳-۳۳: تسعیر حساب بدهی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب بدهی های جاری، بدهی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۳۳		
بدهکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	

رویداد شماره ۳۴: بستن حسابهای موقت بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای در پایان دوره مالی به میزان مانده وجوه مصرف شده در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۴		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار هزینه	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب هزینه	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	
بستانکار	حواله ها - حواله اعتبار هزینه	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار هزینه ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار هزینه مصرف شده	

رویداد شماره ۳۵: بستن حسابهای دائمی بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای به میزان مانده وجوه مصرف نشده قابل انتقال به سال بعد بعلاوه پرداختهای غیر قطعی مربوط، در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد: حسابهای بودجه ای که هنوز به مصرف نرسیده اند (در مجموع مانده مصرف نشده) تحت عنوان حسابهای انتقالی به سال بعد منتقل می شوند. مانده مصرف نشده از دو بخش تعهد شده (سایر حسابهای بودجه ای دیگر که از محل اعتبار تخصیص یافته، تامین اعتبار گردیده اند) و تعهد نشده (مانده اعتبار تخصیص یافته) تشکیل می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۵		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار هزینه	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب هزینه	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار هزینه ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداختهای غیر قطعی	

رویداد شماره ۳۶: افتتاح حسابهای دائمی (بودجه ای) در ابتدای دوره مالی بعد

این رویداد متشکل از دو قسمت بابت حسابهای دائمی بودجه ای می باشد. قسمت اول مربوط به میزان وجوه مصرف نشده بودجه ای دوره های مالی قبل که به سال جاری انتقال یافته است. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شوند. بدیهی است با مصرف وجوه یاد شده در سال جاری، سطح تفصیلی حسابهای بودجه ای با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شود. قسمت دوم مربوط به میزان پرداختهای غیر قطعی بودجه ای دوره های مالی قبل (پیش پرداخت، علی الحساب و...) که به سال جاری انتقال یافته است می باشد. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می شوند. پس از تسویه پرداختهای غیر قطعی، سطح تفصیلی حساب اعتبار مصرف شده با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می گردد، و در صورت تسویه پرداختهای غیر قطعی به صورت نقدی، حسابهای بودجه ای فوق با ثبت معکوس از دفاتر خارج می شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۶		
بدهکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب هزینه	ثبت بودجه ای (افتتاح حسابها)
بدهکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار هزینه تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار هزینه ابلاغی	
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار هزینه تامین شده	
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار هزینه پرداختهای غیر قطعی	
بستانکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار هزینه	

رویداد شماره ۳۷: بستن حسابهای انتظامی

این رویداد برای بستن مانده حسابهای انتظامی در پایان دوره مالی شناسایی می شود. معین ها، طبق حسابهای کل مربوطه درج شده در جداول معرفی حسابها، مورد استفاده قرار می گیرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۷		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی	بستن حسابها
بستانکار	حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۳۸: افتتاح حسابهای انتظامی در ابتدای سال مالی بعد

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۸		
بدهکار	حسابهای انتظامی	افتتاح حسابها
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۳۹: بستن حسابهای موقت مالی

این رویداد برای شناسایی حسابهای موقت در پایان دوره مالی به منظور تعیین و تکلیف مانده های آنان (تشکیل دهنده اقلام صورت تغییرات در وضعیت مالی) مورد استفاده قرار می گیرد که نتیجه آن تعیین خالص تغییر در وضعیت مالی است که به عنوان یک حساب موقت و واسطه برای انتقال حساب های صورت تغییرات در وضعیت مالی مورد استفاده قرار می گیرد و مانده حساب مذکور که می تواند بدهکار یا بستانکار باشد به حساب ارزش خالص بسته می شود. در این رویداد فرض میشود دریافتی ها بیش از هزینه ها است. لازم به ذکر است در این رویداد صرفا از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۹		
بدهکار	دریافتی از خزانه	ثبت مالی
بدهکار	کمکهای بلاعوض دریافتی	
بدهکار	سایر درآمدها	
بدهکار	درآمدهای شناسایی شده	
بستانکار	هزینه ها	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
پس از بستن حسابهای موقت، مانده ارزش خالص پایان دوره (که در این مثال دارای مانده بستانکاری باشد) با معین خالص تغییر در وضعیت مالی به حساب ارزش خالص پایان دوره مالی با معین ارزش خالص به شرح زیر بسته می شود.		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	

رویداد شماره ۴۰: بستن حسابهای دائمی مالی

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی مورد استفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است در این رویداد صرفا از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۰		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بدهکار	سایر بدهیهای جاری	
بدهکار	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	ذخیره علی الحساب	
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	
بستانکار	موجودی نقد	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای	
بستانکار	موجودی ها	
بستانکار	پیش پرداختها	
بستانکار	علی الحساب	
بستانکار	سرمایه گذاری ها	

رویداد شماره ۴۱: افتتاح حسابهای دائمی مالی

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۱		
بدهکار	موجودی نقد	ثبت مالی (افتتاح حسابها)
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای	
بدهکار	موجودی ها	
بدهکار	پیش پرداختها	
بدهکار	علی الحساب	
بدهکار	سرمایه گذاری ها	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بستانکار	سایر بدهیهای جاری	
بستانکار	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	ذخیره علی الحساب	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	

فصل چهارم: حساب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

رویداد شماره ۱: تصویب و ابلاغ بودجه

این رویداد پس از ابلاغ قانون بودجه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود. به منظور شفافیت در شناسایی و ارائه رویدادهای بودجه ای، ضرورت دارد مانده اعتبار مصوب جذب نشده و همچنین حساب بودجه، در یادداشت های توضیحی همراه صورتهای مالی به طور انباشته افشا گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱		
بدهکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب سرمایه ای	ثبت بودجه ای
بستانکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۲: تخصیص اعتبار

این رویداد نشان دهنده بخشی از اعتبار مصوب است که در دوره های معین از سال مالی به دانشگاه تخصیص می یابد و دانشگاه می تواند معادل آن ایجاد تعهد نماید. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲		
بدهکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب سرمایه ای	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۳: درخواست و دریافت وجه از خزانه

این رویداد به منظور شناسایی عملیات مربوط به صدور درخواست وجه توسط دانشگاه و دریافت وجه از خزانه است. دو حساب دارایی های جاری و درآمدها مورد استفاده قرار می گیرند. نظر به اینکه وجوه دریافتی از خزانه به ترتیب از طریق بانک تجارت مادر دولتی و سپس به بانک پرداخت سرمایه ای صورت می گیرد لذا، دانشگاهها و مراکز پژوهشی می توانند ورود و خروج منابع نقدی به بانک تجارت مادر دولتی را از طریق ایجاد یک حساب معین در حساب کل موجودی نقد شناسایی نمایند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳		
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات سرمایه ای	

رویداد ۱-۳ با توجه به آنکه ضرورت دارد در طی سال مالی کاهش حساب بودجه در مقابل حساب مصوب نشان داده شود، لازم است دو حساب جاری با خزانه و کنترل بودجه به این منظور به ازاء هر درخواست و دریافت وجه مورد استفاده قرار گیرد. در پایان دوره مالی حساب جاری با خزانه در مقابل حساب کنترل بودجه بسته می شود. دو حساب فوق صرفابه منظور نگهداری اطلاعات آماری است و می توان به عنوان حسابهای زیر تراز لحاظ نمود. لازم به ذکر است که در گزارشهای قابل ارائه به استفاده کنندگان درون و برون سازمانی مورد استفاده قرارنخواهد گرفت. در این رویداد از دو حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۳		
بدهکار	کنترل بودجه - کنترل بودجه سرمایه ای	ثبت انتظامی
بستانکار	جاری با خزانه - جاری با خزانه سرمایه ای	

رویداد شماره ۴: تامین اعتبار

این رویداد به منزله تخصیص تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب است که به دلیل دریافت خدمات، کالا و یا فعالیت معین شناسایی می گردد. این رویداد به منظور تامین وجوه برای اعتبارات تعهد شده که قبلا از محل اعتبارات تخصیص یافته، اعتباری به آنها اختصاص داده نشده است مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی چنانچه از طریق کمیته تخصیص و موافقت نامه های متبادله، اعتبارات تخصیص یافته به منظور اختصاص به محل مصرف های خاص تعلق گرفته باشد نیازی به استفاده از شناسایی این رویداد نمی باشد. لازم به ذکر است چنانچه شرایط توافق شده (از جمله فسخ یا کاهش قراردادها) محقق نگردد، ثبت ذیل معکوس می گردد. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح زیر مورد استفاده قرار می گیرند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۵: مخارج انجام شده قبل از اجرای پروژه

این رویداد به منظور شناسایی کلیه مخارج سرمایه ای، قبل از اجرای یک پروژه مورد شناسایی قرار می گیرد. حساب بودجه ای و دارایی های ثابت به شرح زیر شناسایی می شود. پس از شروع و اجرای پروژه، مانده حساب مخارج سرمایه ای به بدهکار حساب دارایی در جریان تکمیل منتقل می شود. چنانچه برای پروژه قبلاً تامین اعتبار گردیده باشد، حساب اعتبار تامین شده به حساب اعتبار تخصیص یافته بستانکار می شود. این موضوع قابل تسری به کل رویدادهای مشابه است. چنانچه پروژه مربوط، به مرحله انعقاد قرارداد نرسد لازم است حساب مخارج سرمایه ای به هزینه دوره جاری تبدیل گردد.

چنانچه انجام مخارج سرمایه ای بصورت نقد پرداخت نگردد، به جای اعتبار مصرف شده، حساب اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیرقطعی بدهکار می شود. این موضوع قابل تسری به کلیه رویدادهای مشابه است. همچنین به جای حساب موجودی نقد از حساب حسابها و اسناد پرداختنی غیرمبادله ای استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - مخارج سرمایه ای	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۶: هزینه برگزاری مناقصه اجرای پروژه (برنده مناقصه تعیین می گردد)

این رویداد جهت شناسایی هزینه برگزاری مناقصه اجرای پروژه استفاده می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود. لازم به ذکر است پس از تعیین برنده مناقصه و واریز وجه هزینه مناقصه به حساب دانشگاه توسط برنده مناقصه، ثبت های زیرمعکوس می شوند. معمولاً هزینه مناقصه از محل تنخواه گردان پرداخت انجام می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۶		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۷: هزینه برگزاری مناقصه اجرای پروژه (برنده مناقصه تعیین نگردید و مناقصه به نوبت دوم کشیده می شود)
 هنگامیکه هزینه مناقصه توسط دانشگاه پرداخت ولكن برنده مناقصه تعیین نمی گردد لازم است هزینه فوق به بهای تمام شده پروژه مربوطه (دارایی در جریان تکمیل) منظور گردد. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های ثابت مشهود و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۷		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	
	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
ثبت مالی	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	
	موجودی نقد- تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	
بدهکار		
بستانکار		
بدهکار		
بستانکار		

رویداد شماره ۸: اخذ ضمانتنامه شرکت در مناقصه

این رویداد جهت شناسایی اخذ ضمانتنامه شرکت در مناقصه استفاده می شود. برای ثبت این رویداد از دو حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می شود. پس از تعیین برنده مناقصه و انعقاد قرارداد و اخذ تضمین حسن انجام تعهدات (به شرح رویداد شماره ۱۰) ضمانتنامه شرکت در مناقصه وی آزاد و ثبت حسابداری معکوس رویداد فوق صادر می گردد.

ثبت مالی رویداد شماره ۸		
ثبت مالی	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار		
بستانکار		

رویداد شماره ۹: اخذ تضمین به صورت وجه نقد (سپرده های نقدی دریافتی از اشخاص)

این رویداد جهت شناسایی اخذ تضمین به صورت وجه نقد می باشد که دانشگاه بایستی وجه دریافتی را در موعد مقرر مسترد نماید. برای ثبت این رویداد از حساب مالی دارایی های جاری و بدهی های جاری استفاده می شود.

ثبت مالی رویداد شماره ۹		
بدهکار	موجودی نقد - بانک دریافت وجوه سپرده	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	

رویداد شماره ۹-۱: به هنگام دریافت سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت مالی رویداد شماره ۹-۱		
بدهکار	موجودی نقد- بانک ارزی	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	

رویداد شماره ۹-۲: به هنگام استرداد سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت مالی رویداد شماره ۹-۲		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک ارزی	

رویداد شماره ۱۰: انعقاد قرارداد فی مابین دانشگاه و پیمانکار

این رویداد پس از انتخاب پیمانکار شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۰		
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	

رویداد شماره ۱۱: تأدیه نقدی و غیر نقدی پیش پرداخت به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور واریز نقدی پیش پرداخت به اشخاص ذینفع شناسایی می شود. برای شناسایی این رویداد از حساب بودجه ای، انتظامی و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود. در صورتی که گیرنده پیش پرداخت نسبت به واریز نقدی (استرداد) پیش پرداخت اقدام نماید ثبت های حسابداری زیر معکوس می شوند. در صورت واگذاری غیرنقدی (موجودی ها مثل مصالح پای کار، موجودی مواد و ملزومات، موجودی انبار، قطعات یدکی، کارگاهی، مواد غذایی و سایر موجودی ها) پیش پرداخت به اشخاص ذینفع، ثبت بودجه ای زیر حذف و به جای حساب موجودی نقد، حساب موجودی ها بستانکار می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۱		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تأمین شده - اعتبار سرمایه ای تأمین شده	
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت سرمایه ای / پیش پرداخت خرید مواد و کالا / ...	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / ابلاغی / وجوه سایر منابع	

رویداد شماره ۱-۱۱: استرداد پیش پرداخت در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از پیش پرداخت انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریز گردد با استفاده از حساب بودجه ای و دارایی های جاری این رویداد شناسایی می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۱۱		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداخت های غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / ابلاغی / وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	پیش پرداختها- پیش پرداخت سرمایه ای / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	

رویداد شماره ۱۲: شناسایی پرداخت علی الحساب به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور شناسایی قسمتی از وجه تسجیل شده مورد مطالبه، مربوط به اشخاص ذینفع جهت پرداخت با رعایت مقررات و ضوابط مورد استفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است کلیه کسورات قانونی و استهلاك پیش پرداخت محاسبه و کسر و معادل خالص وجه تحت عنوان علی الحساب پرداخت می شود. در این ثبت تعهدات به صورت کامل شناسایی می شود که بخش مربوط به پرداخت نقدی آن تحت عنوان علی الحساب و مابقی به عنوان هزینه شناسایی می گردد. بابت حساب هزینه ها در ثبت زیر، حساب اعتبار تامین شده کاهش نمی یابد، به عبارتی حساب اعتبار مصرف شده شناسایی نمی شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری، هزینه ها، سایر بدهی های جاری، بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می گردد. حسابها و اسناد پرداختنی به میزان تفاوت جمع ریالی اقلام بستانکار این رویداد نسبت به کل تعهدات شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۲		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب سرمایه ای	ثبت مالی
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت سرمایه ای	
بستانکار	سایر بدهی های جاری - بیمه پرداختی / مالیات پرداختی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختی مبادله ای - سپرده های پرداختی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / بانک پرداخت سرمایه ای ابلاغی / بانک وجوه سایر منابع	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختی	

رویداد شماره ۱-۱۲: شناسایی تسویه علی الحساب در سال جاری

چنانچه علی الحساب شناسایی شده در رویداد قبل، در سال جاری تسویه گردد، از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۱۲		
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب سرمایه ای	

رویداد شماره ۲-۱۲: شناسایی ذخیره علی الحساب

چنانچه تا پایان دوره مالی علی الحساب ایجاد شده تسویه نشود لازم است هزینه مربوط در مقابل حساب ذخیره علی الحساب شناسایی شود. ذخیره علی الحساب در پایان سال معادل مانده علی الحساب شناسایی می شود، به نحوی که مانده علی الحساب در صورت وضعیت مالی پس از کسر ذخیره علی الحساب صفر شود. بدیهی است به هنگام تسویه علی الحساب در سالهای بعد، علی الحساب در مقابل ذخیره بسته می شود

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۱۲		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب سرمایه ای	

رویداد شماره ۳-۱۲: استرداد علی الحساب در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از علی الحساب انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریزگردد با استفاده از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و ارزش خالص این رویداد شناسایی می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۱۲		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداخت های غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / ابلاغی / وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تعدیلات سنواتی	
بدهکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب سرمایه ای	
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب سرمایه ای	

رویداد شماره ۱۳: دریافت صورت وضعیت موقت از پیمانکار و تایید کامل آن توسط ناظر قرارداد(شناسایی دارایی در جریان تکمیل)

این رویداد به هنگام دریافت و احتساب صورت وضعیت و سایر مدارک و همچنین مصرف موجودیها شناسایی می گردد. صورت وضعیت موقت توسط پیمانکار ارائه و ناظر قرارداد (پروژه) نسبت به تایید آن اقدام نموده است. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و حساب دارایی های ثابت مشهود، دارایی های جاری ، بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. فرض بر این است که هریک از حسابهای زیر قبلاً مورد استفاده قرار گرفته اند. به طور مثال اگر تاکنون به پیمانکار علی الحساب پرداخت نگردیده است لذا در ثبت حسابداری ذیل شناسایی نمی شود. این قاعده به کلیه رویدادهای مشابه تسری داده می شود. تاکید می گردد کلیه تنخواه های پرداختی بایستی تا پایان سال مالی از طریق ارایه اسناد یا وجه نقد تسویه شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۳		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	دارائیهای ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	ثبت مالی
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب سرمایه ای	
بستانکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت سرمایه ای	
بستانکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی / مالیات پرداختنی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیرمبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای / بانک پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۱۴: کاهش ضمانتنامه پیش پرداخت (مستهلك شده)

به هنگام ارائه صورت وضعیت و تایید آن توسط ناظر قرارداد و کاهش مبلغ پیش پرداخت، ضمانتنامه پیش پرداخت به آن میزان تقلیل می یابد. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد..

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۴		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۱۵: پرداخت مطالبات پیمانکار و صدور چک کسور

این رویداد به هنگام صدور چک بیمه پرداختنی و مالیات پرداختنی و تسویه کسور قانونی و پرداخت سایر بدهی ها به پیمانکار، شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۵		
بدهکار	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی / مالیات پرداختنی	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۱۶: هزینه آزمایش مطابق ماده ۳۹ شرایط عمومی پیمان

پس از تکمیل پروژه و تایید ناظر قرارداد و پرداخت هزینه های آزمایش جهت تحویل موقت، این رویداد شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های ثابت مشهود و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۶		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۱۷: تحویل موقت پروژه (استرداد ۵۰٪/سپرده حسن انجام کار)

برای ثبت این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارایی های جاری و در صورت آزاد سازی وثائق دریافتی با رعایت ضوابط و مقررات، از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۷		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۱۸: احتساب مازاد موجودی ها و مصالح پای کار

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و دارایی های ثابت مشهود به شرح زیر استفاده می گردد. ضرورت دارد بهای تمام شده موجودی مواد و کالا در پایان دوره بر طبق استانداردهای حسابداری محاسبه و مانده آخر دوره در صورت وضعیت مالی منعکس گردد. بر اساس بند (۳۲) استاندارد حسابداری بخش عمومی شماره (۶)، بهای تمام شده موجودیها به جز موارد مربوط به شناسایی ویژه، باید به روش اولین صادره از اولین وارده و یا میانگین موزون محاسبه شود. دانشگاه باید از روشی یکسان برای محاسبه بهای تمام شده برای تمام موجودیهای با ماهیت و کاربرد مشابه استفاده کند. برای موجودیهای با ماهیت و کاربرد متفاوت می توان از روشهای محاسبه متفاوت استفاده نمود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۸		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	
بدهکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	

رویداد شماره ۱۹: چنانچه در مرحله تحویل موقت مبلغ مازاد پرداختی به پیمانکار وجود داشته باشد. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و ثابت مشهود به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۹		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	ثبت مالی
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	

رویداد شماره ۲۰: چنانچه در مرحله تحویل قطعی مبلغ مازاد پرداختی به پیمانکار وجود داشته باشد برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و دارایی های ثابت مشهود به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۰		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	ثبت مالی
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۲۱: تحویل دائمی پروژه و شناسایی دارایی

برای ثبت این رویداد از حساب مالی سایر بدهی های جاری، دارایی های جاری، دارایی های ثابت مشهود، دارایی های نامشهود و حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد. حسابهای انتظامی برای کنترل قراردادها هم پس از انجام کامل قرارداد، شناسایی و در مقابل طرف حسابهای انتظامی شناسایی و معکوس می گردند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۱		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود- دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل	
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۲۲: خرید دارایی که بطور مستقل قابل بهره برداری می باشد

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی ثابت مشهود، دارایی های نامشهود، دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. در صورت واگذاری تضمین، ثبت مربوط از طریق شناسایی حسابهای انتظامی صادر می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۲		
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود / دارایی های نامشهود - دارائیها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۲۳: خرید مواد و کالا

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

این ثبت برای خرید موجودی مواد، ملزومات و مصالح پای کار و سایر اقلام موضوع فصل چهار طبقه بندی اقتصادی اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای دولت (تغییر در موجودی انبار) صادر می گردد. زمانی که موجودیها در پروژه یا طرحی به مصرف برسند و یا مستقیماً برای مصرف خریداری گردند مثل ملزومات از حساب بودجه ای اعتبار مصرف شده استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۳		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای / حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۲۴: انتقال دارائیه (تحويل دارایی به دانشگاه دیگر - در دفاتر واحد انتقال دهنده)

برای ثبت این رویداد از حساب ارزش خالص، دارایی های جاری، دارایی های ثابت مشهود و دارایی های نامشهود به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۴		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - دارایی های انتقالی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	دارایی های نامشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۲۵: انتقال دارایی (تحصیل دارایی از دانشگاه دیگر - در دفاتر واحد تحصیل کننده دارایی)

برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های نامشهود، دارایی های ثابت مشهود، دارایی های جاری و ارزش خالص به شرح زیر استفاده می گردد. ارزش خالص یک حساب دائمی است که تحت عنوان خالص تغییر در وضعیت مالی در صورت تغییرات در وضعیت مالی که از مابه التفاوت جمع درآمدها نسبت به جمع هزینه ها حاصل می گردد. به عبارتی ارزش خالص عبارت است از ارزش کل دارائیهای منهای ارزش کل بدهیها.

حساب معین تعدیلات سنواتی برای کلیه تعدیلات، هزینه ها و درآمدهای دوره مالی قبل که در دوره مالی فعلی شناسایی می شوند مورد استفاده قرار می گیرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۵		
بدهکار	دارایی های نامشهود - دارائیهای (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارائیهای (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - دارایی های دریافتی	

رویداد شماره ۲۶: شناسایی دارایی برای اولین بار

این رویداد برای شناسایی دارایی برای اولین بار (قبلاً شناسایی نشده است) مورد استفاده قرار می گیرد. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری، موجودی ها، دارایی های نامشهود، دارایی های ثابت مشهود و ارزش خالص به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۶		
بدهکار	دارایی های نامشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - مازاد تجدید ارزیابی	

رویداد شماره ۲۷: دریافت اعتبار ابلاغی از سایر دستگاههای اجرایی (از محل اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز)

این رویداد به منظور شناسایی رخدادهای مربوط به دریافت اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز (به عنوان مثال دریافت اعتبار از وزارت علوم تحقیقات و فناوری) از طریق خزانه، مورد استفاده قرار میگیرد و از حساب دارایی های جاری و درآمدها به شرح زیر استفاده می شود. لازم به ذکر است که سطح تفصیل یک معین دریافتی بابت اعتبارات سرمایه ای مربوط به اعتبار ابلاغی دستگاه اجرایی که از طریق خزانه توسط دانشگاه وصول می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۷		
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار سرمایه ای ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	حساب بودجه - بودجه ابلاغی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای ابلاغی	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات سرمایه ای	

رویداد شماره ۱-۲۷: به هنگام تامین اعتبار و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی

این رویداد به منظور شناسایی تامین و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی مورد استفاده قرار می گیرد. حسابهای بودجه ای، دارائیهای جاری و هزینه ها به شرح زیر شناسایی می شود. چنانچه از محل اعتبار ابلاغی از حسابهای غیر قطعی شامل پیش پرداخت، علی الحساب و تنخواه گردان استفاده گردد و به جای اعتبار مصرف شده از اعتبار پرداختهای غیر قطعی استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۲۷		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار سرمایه ای ابلاغی	
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار مصرف شده ابلاغی / اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار پرداختهای غیر قطعی ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای ابلاغی	

رویداد شماره ۲-۲۷: شناسایی رویداد مربوط به ابلاغ اعتبار توسط دستگاههای اجرایی به صورت مستقیم

دراین رویداد دستگاه اجرایی در قالب کمک به دانشگاه اعتباری را (به عنوان مثال پرداخت هزینه های همایش) پرداخت می نماید.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۲۷		
ثبت مالی	موجودی نقد - بانک وجوه سایر منابع	بدهکار
	سایر درآمدها - دریافتی از محل سایر منابع	بستانکار

رویداد شماره ۲۸: ابلاغ اعتبار به واحدهای تابعه و استانی از محل اعتبارات تخصیص یافته

این رویداد در زمان تامین اعتبار یک واحد تابعه و استانی توسط سازمان مرکزی از طریق ابلاغ اعتبار شناسایی می گردد. در رویداد فوق از حسابهای بودجه ای، درآمدها و دارائیهای جاری به شرح زیر استفاده می گردد. روش ابلاغ اعتبار به عنوان یک روش اجرایی در بعضی از دانشگاهها و مراکز پژوهشی (علی رغم یک کد بودجه ای) به منظور تامین و ارسال به منابع مالی واحدهای تابعه و استانی که دارای مقام مجاز و مقام تطبیق (مدیر مالی) جداگانه از سازمان مرکزی خود هستند، مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی دانشگاه و یا مراکز پژوهشی پس از درخواست وجه و وصول آن از خزانه، سهم هر یک از واحدهای مذکور را بر اساس موافقتنامه با آن واحد تعیین و به حساب بانک پرداخت حساب مستقل مربوط حواله و مراتب به مدیر مالی واحد و سایر مراجع ذیصلاح اعلام می نماید. با ابلاغ اعتبار مسئولیت پاسخگویی منابع مربوط از واحد ابلاغ دهنده به واحد ابلاغ گیرنده انتقال می یابد. واحد دریافت کننده اعتبار ابلاغی می بایست در پایان دوره مانده وجوه مصرف نشده را براساس مشخصات اعتبار به حساب مربوط نزد سازمان مرکزی خود واریز نماید. در این حالت کلیه صورتهای مالی واحدهای تابعه و استانی بصورت متمرکز از طریق سازمان مرکزی تهیه می گردد، بدیهی است واحد تابعه یا استانی پس از دریافت اعلامیه بانکی بستانکار و وصول وجه اعتبار ابلاغی نسبت به بدهکار نمودن حساب موجودی نقد و بستانکار نمودن حساب دریافتی از سازمان مرکزی اقدام می نماید (کلیه حسابهای معین و تفصیلی های این حساب مشابه حساب دریافتی از خزانه می باشد) مابقی عملیات حسابداری در واحدهای مذکور در چارچوب مفاد این دستورالعمل قابل تسری است. عملکرد فوق در دانشگاهی نظیر دانشگاه پیام نور کشور رایج است.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۸		
ثبت بودجه ای	حواله اعتبار - حواله اعتبار سرمایه ای	بدهکار
	اعتبارتخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	بستانکار
ثبت مالی	دریافتی از خزانه - دریافتی بابت اعتبارات سرمایه ای	بدهکار
	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	بستانکار

رویداد شماره ۲۹: واگذاری تنخواه گردان به عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد به منظور واگذاری تنخواه گردان به واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

واحد تابعه پس از وصول اعلامیه بانکی بستانکار و دریافت وجه تنخواه گردان، حساب موجودی نقد را بدهکار و حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای را بستانکار می کند. در زمان ارسال اسناد و مدارک هزینه کرد به سازمان مرکزی خود نسبت به بدهکار نمودن حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای اقدام و در مقابل سایر حسابهای هزینه کرد از جمله هزینه ها، پیش پرداختها، علی الحسابها، موجودی نقد، دارائیه و ... بستانکار می نماید. کلیه مفاد این دستورالعمل در واحدهای تابعه قابل تسری می باشد. چنانچه وجوه تنخواه از محل بانک وجوه سایر منابع و یا بانک پرداخت سرمایه ای ابلاغی تامین گردد لازم است به عنوان معین حساب موجودی نقد ملاک عمل قرار گیرند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۹		
ثبت بودجه ای	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	بدهکار
	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	بستانکار
ثبت مالی	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	بدهکار
	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	بستانکار

رویداد شماره ۳۰: وصول اسناد و مدارک هزینه کرد تنخواه گردان توسط سازمان مرکزی دانشگاه

این رویداد به منظور ثبت هزینه های تنخواه گردان واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های ثابت مشهود، نا مشهود و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۰		
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی- اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارایی در جریان تکمیل / دارائیهها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	داراییهای نامشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها- به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت	
بدهکار	پیش پرداخت ها - پیش پرداخت سرمایه ای / پیش پرداخت خرید مواد و کالا / ...	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب سرمایه ای	
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۳۱: واریز نقدی تنخواه گردان توسط عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد جهت واریز نقدی تنخواه گردان شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه و حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۱		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی- اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد- بانک پرداخت سرمایه ای	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۳۲: واخواهی اسناد و مدارک ارائه شده از محل تنخواه گردان

در برخی موارد ممکن است به علت نقص مدارک یا مغایرت با قوانین و مقررات، مدارک و مستندات مربوط به تسویه تنخواه گردان پرداخت قابل قبول نباشد. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۲		
ثبت مالی	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده سرمایه ای	بدهکار
	موجودی نقد- تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	بستانکار

رویداد شماره ۳۳: عدم رفع اسناد واخواهی شده

چنانچه اسناد واخواهی شده توسط عامل مالی مرتفع نگردیده باشد لازم است به عنوان کسری ابواب جمعی شناسایی گردد. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۳		
ثبت مالی	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - کسری ابواب جمعی سرمایه ای	بدهکار
	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده سرمایه ای	بستانکار

رویداد شماره ۳۴: چنانچه در سال مالی جاری رویدادهای ۳۲ و ۳۳، اسناد یا کسری مربوط رفع گردد.

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و حساب مالی دارایی های ثابت، دارایی های نامشهود، دارایی های جریان تکمیل، به شرح زیر استفاده می گردد. حساب معین حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای می تواند اسناد واخواهی شده یا کسری ابواب جمعی سرمایه ای باشد. چنانچه کسری ابواب جمعی یا اسناد واخواهی شده به صورت نقدی واریز گردد (وصول گردد) حساب موجودی نقد (بانکها) بدهکار می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۴		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود- دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت) / دارایی در جریان تکمیل	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های نامشهود- دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها- موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - کسری ابواب جمعی سرمایه ای / اسناد واخواهی شده سرمایه ای	

رویداد شماره ۳۵: برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره

این رویداد با توجه به قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت به منظور شناسایی برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره شناسایی می شود. در این رویداد از حساب بودجه ای ، دارایی های جاری، ثابت و نامشهود به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۵		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود- دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)/ دارایی در جریان تکمیل	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های نامشهود- دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها- موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۳۶: معاوضه دارائیهای واجد محتوای تجاری

یک یا چند دارایی ثابت ممکن است در معاوضه با دارایی یا دارایی های غیر پولی، یا ترکیبی از دارایی های پولی و غیر پولی تحصیل شود، بهای تمام شده چنین دارایی های ثابت به ارزش منصفانه اندازه گیری می شود. برای ثبت این رویداد حساب دارایی های ثابت مشهود، دارایی های جاری، هزینه ها و درآمدها به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۶		
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود (جدید) - دارائیهها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - استهلاک انباشته	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود (قدیم) - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بدهکار	موجودی نقد - بانک وجوه انتقالی سرمایه ای	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود (قدیمی) - دارائیهها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود حاصل از واگذاری دارایی ها	

رویداد شماره ۳۷: معاوضه فاقد محتوای اقتصادی باشد و یا ارزش منصفانه دارایی واگذار شده و تحصیل شده قابل اندازه گیری نباشد

برای ثبت این رویداد از حساب مالی دارایی های ثابت مشهود ، دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد . چنانچه معاوضه فاقد محتوای تجاری باشد یا ارزش منصفانه دارایی تحصیل شده و واگذار شده به گونه ای اتکاپذیر قابل اندازه گیری نباشد و دارایی تحصیل شده به ارزش منصفانه اندازه گیری نشود بهای تمام شده آن براساس مبلغ دفتری دارایی واگذار شده (دارایی واگذار شده + سرک نقدی) اندازه گیری می شود. حساب موجودی نقد به میزان سرک دریافتی و پرداختی به ترتیب بدهکار یا بستانکار می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۷		
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود (جدید) - دارائیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - استهلاک انباشته	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود (قدیم) - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بدهکار	موجودی نقد - بانک وجوه انتقالی سرمایه ای	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود (قدیمی) - دارائیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	

رویداد شماره ۳۸: برکناری دائمی یک دارایی

برای ثبت این رویداد از حسابهای مالی دارایی های ثابت مشهود و هزینه ها به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۸		
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - استهلاک انباشته	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود (قدیم) - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود / نامشهود - دارائیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۳۹: شناسایی مازاد تجدید ارزیابی دارایی های ثابت مشهود

چنانچه ارزش منصفانه یک دارایی ثابت قابل اندازه گیری باشد بایستی آن را به مبلغ تجدید ارزیابی پس از کسر حساب های کاهنده آن دارایی ارایه کرد. پس از تجدید ارزیابی، استهلاک انباشته قبلی حذف و مبلغ تجدید ارزیابی جایگزین ناخالص مبلغ دفتری قبلی آن دارایی می شود. افزایش مبلغ دفتری یک دارایی در نتیجه تجدید ارزیابی آن، تحت عنوان مازاد تجدید ارزیابی (حداکثر تا سقف کاهش تجدید ارزیابی قبلی که به عنوان هزینه شناسایی گردیده) شناسایی و ثبت و در صورت تغییرات در وضعیت مالی منعکس می شود. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های ثابت مشهود، درآمدها و ارزش خالص به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۹		
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - استهلاک انباشته	
بدهکار	دارایی های ثابت مشهود - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - دارائیه (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	درآمد های شناسایی شده - درآمد برگشت کاهش ارزش دارایی ها	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - مازاد تجدید ارزیابی	

رویداد شماره ۴۰: شناسایی کاهش ارزش دارایی های ثابت مشهود

مبلغ دفتری یک قلم دارایی ثابت باید به طور ادواری بررسی شود. هرگاه کاهشی در ارزش یک دارایی مشاهده شود و بازیافت بخشی از مبلغ دفتری آن غیرممکن به نظر برسد مبلغ کاهش باید به عنوان هزینه دوره شناسایی و مبلغ دفتری دارایی از طریق ایجاد یک حساب کاهنده به مبلغ بازیافتی برآوردی کاهش داده می شود، مگر آنکه کاهش مزبور عکس یک افزایش قبلی ناشی از تجدید ارزیابی باشد، در اینصورت این کاهش تا میزان مازاد تجدید ارزیابی مربوط به همان دارایی به بدهکار حساب مازاد تجدید ارزیابی منظور شده و باقیمانده به عنوان هزینه دوره شناسایی و در گردش حساب ارزش خالص منعکس می شود. برای ثبت این رویداد از حساب مالی هزینه ها و دارایی های ثابت مشهود به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۰		
بدهکار	هزینه ها - (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	

رویداد شماره ۴۱: شناسایی کاهش ارزش موجودی ها

موجودی های مواد و کالا (پایان دوره) باید مطابق استاندارد شماره ۶ بخش عمومی باید بر مبنای اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش ارزشیابی و در صورتهای مالی منعکس شود. بر این اساس مبلغ کاهش ارزش موجودی های ناشی از اعمال قاعده ذکر شده و کلیه زیانهای مرتبط با موجودی ها باید در دوره مزبور به عنوان هزینه شناسایی کرد. در ضمن ارزیابی موجودی ها بر اساس قاعده ذکر شده می بایست برای تک تک اقلام به صورت جداگانه انجام پذیرفته در صورتی که مقایسه تک تک اقلام امکان پذیر نباشد گروه های اقلام مرتبط یا مشابه مبنای مقایسه قرار می گیرد. برای ثبت این رویداد از حساب هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۱		
بدهکار	هزینه ها- (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی ها - ذخیره کاهش ارزش موجودی ها	

رویداد شماره ۴۲: شناسایی درآمد حاصل از بازیافت کاهش ارزش موجودی ها

چنانچه یک موجودی که در دوره قبل به مبلغی کمتر از بهای تمام شده ارزیابی شده و در دوره جاری به دلیل افزایش در خالص ارزش فروش به مبلغ بیشتری ارزیابی گردد، هر گونه افزایش از این بابت در دوره جاری بایستی به عنوان درآمد یا کاهش هزینه دوره جاری (حداکثر تا حد جبران کاهش قبلی) شناسایی شود. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و درآمد ها به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۲		
بدهکار	موجودی ها - ذخیره کاهش ارزش موجودی ها	ثبت مالی
بستانکار	سایر درآمدهای شناسایی شده - بازیافت کاهش ارزش موجودی ها	

رویداد شماره ۴۳: جابجایی موقت بین دیگر منابع اعتبار با دستور مقام مجاز

برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. هنگام برگشت وجوه مذکور به حساب مربوطه ثبت های زیر معکوس می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۳		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - طلب از دیگر منابع اعتبار	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه ای / اختصاصی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیرمبادله ای - بدهی به دیگر منابع اعتبار	

رویداد شماره ۴۴: شناسایی استهلاك برای دارایی های

در این رویداد از حساب مالی هزینه ها و دارایی های ثابت مشهود و نامشهود به شرح زیر استفاده می شود. با توجه به اینکه هزینه فوق غیرنقدی بوده و هیچ وجهی از دانشگاه خارج نمی گردد لذا حساب استهلاك انباشته و تهی شدن انباشته به عنوان حساب کاهنده دارایی در صورت وضعیت مالی از دارایی مربوط کسر می شود و دارایی های استهلاك پذیر به ارزش خالص گزارش می شوند. حساب هزینه استهلاك نیز در صورت تغییرات وضعیت مالی شناسایی و گزارش می گردد. لازم به توضیح است چنانچه نیاز به محاسبه جریان نقدی ارزش خالص باشد به صورت آماری هزینه فوق مجدداً به ارزش خالص اضافه می شود.

برای دارائیهای نامشهود می توان از واژه تهی شدن نیز به جای واژه استهلاك استفاده کرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۴		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	دارایی های ثابت مشهود/ نامشهود - استهلاك انباشته	

رویداد شماره ۴۵: خرید دارایی های ثابت و نامشهود از طریق اخذ تسهیلات بانکی

این رویداد به منظور شناسایی اخذ تسهیلات بانکی در جهت خرید دارایی های ثابت و نامشهود مورد استفاده قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های ثابت/ نامشهود، بدهی های غیر جاری، دارایی های جاری و هزینه ها استفاده می شود. لازم به توضیح می باشد که بازپرداخت اصل تسهیلات از بانک پرداخت سرمایه ای و پرداخت سود پرداختی از محل بانک پرداخت هزینه ای صورت می گیرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۵		
بدهکار	دارایی ثابت / نامشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی (در زمان تحصیل)
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی بلند مدت	
بستانکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی بلند مدت	ثبت مالی (در زمان سررسید)
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت هزینه	

• به عنوان مثال برآورد هزینه خرید یک ساختمان مبلغ ۱۰۰۰ ریال است که از محل تسهیلات بانکی به مبلغ ۱۵۰۰ ریال (۱۰۰۰ ریال اصل و ۵۰۰ ریال سود بانک) تحصیل می شود (باز پرداخت این تسهیلات طی ۵ سال است). بهای تمام شده ساختمان برابر است با اصل تسهیلات بعلاوه سود پرداختنی: (ساختمان بدهکار ۱۵۰۰ ریال، تسهیلات پرداختنی ۱۰۰۰ ریال بستانکار و سود پرداختنی بستانکار ۵۰۰ ریال). در زمان سررسید هر قسط، اصل تسهیلات از محل حساب اعتبار وجوه تملک بازپرداخت می گردد به عبارتی تسهیلات پرداختنی ۲۰۰ ریال بدهکار و بانک پرداخت سرمایه ای ۲۰۰ ریال بستانکار می شود. همزمان به منظور ثبت و شناسایی سود هر قسط پرداخت شده، به میزان سود یاد شده، سود پرداختنی بدهکار و بانک پرداخت هزینه بستانکار می شود.

• چنانچه تسهیلات دریافتی توسط یک دانشگاه برای احداث یک دارایی باشد (به عبارتی تسهیلات بانکی طی چند قسط و همزمان با پیشرفت پروژه توسط بانک پرداخت می شود و بعد از اتمام پروژه، کل تسهیلات پرداختی بعلاوه سود دوران ساخت یا مشارکت به عنوان اصل تسهیلات تعیین و قسط بندی می شود) لازم است سود دوران مشارکت به دو طریق محاسبه شود. طریق اول چنانچه سود دوران مشارکت به طور یکجا پرداخت گردد از محل حساب اعتبار وجوه سرمایه ای بازپرداخت می شود. و طریق دوم چنانچه سود دوران مشارکت به اصل تسهیلات اضافه و سپس تقسط گردد، از محل حساب اعتبار وجوه تملک بازپرداخت می گردد. در هر دو صورت سود دوران مشارکت به بهای تمام شده دارایی اضافه می گردد.

رویداد شماره ۴۶: دریافت هدایا و کمکها (بدون پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا، کمکهای نقدی، غیر نقدی و یا خدمات بالقوه آتی مورد شناسایی قرار می گیرد. دراین رویداد از حساب دارایی های جاری، ثابت و نامشهود و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۶		
بدهکار	دارایی ثابت مشهود / نامشهود - دارائیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

- هنگامیکه یک دانشگاه در نتیجه عملیات غیر مبادله ای، دارایی شناسایی می کند، معادل مبلغ دارایی اندازه گیری شده درآمد شناسایی میشود، مگر اینکه ملزم به شناسایی یک بدهی نیز باشد. در این صورت درآمد معادل افزایش در خالص دارائیه‌ها شناسایی می شود. هنگامی که بدهی با ایفای تعهدات کاهش می یابد، مبلغ کاهش در بدهی به عنوان درآمد، شناسایی می شود.

رویداد شماره ۴۷: دریافت هدایا، کمکهای نقدی و غیر نقدی و یا خدمات بالقوه آتی (با پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا، کمکهای نقدی، غیر نقدی و یا خدمات بالقوه آتی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های جاری، ثابت، بدهی های جاری درآمد ها به شرح زیر شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۷		
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	ثبت مالی
بدهکار	دارائیه‌های ثابت مشهود / نامشهود - دارائیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بدهکار	موجودی ها - موجودیه‌ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱- ۴۷:

در صورت تحقق شرایط با استفاده از حساب دارایی های جاری و درآمدها این رویداد به شرح زیر شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۷-۱		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

رویداد شماره ۴۸ : خرید تجهیزات از طریق گشایش اعتبار

در این رویداد حساب بودجه ای و دارایی های جاری و ثابت به شرح زیر شناسایی می شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۸		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت اعتبار اسنادی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	
بدهکار	دارائیهای ثابت مشهود / نامشهود / موجودی ها - موجودیها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت اعتبار اسنادی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای	

*توضیح اینکه برای ثبت رویداد خرید خارجی، مخارج اولیه به هنگام ثبت سفارش و اخذ شماره ثبت سفارش قبل از گشایش اعتبار اسنادی در بانک، در حساب مربوطه به جهت تسهیل در امر پیگیری عملیات مذکور ثبت و ضبط می گردد. لذا پس از گشایش اعتبار اسنادی و تخصیص شماره اعتبار اسنادی به خرید مربوطه، کلیه هزینه های صورت گرفته تا آن تاریخ به حساب مربوطه منتقل می گردد.

پس از ترخیص کالا از گمرک و ورود به واحد و پرداخت کلیه هزینه های بانکی، ترخیص، حمل و... حساب اعتبار اسنادی مربوطه بسته شده و به طبقه دارایی مربوطه منتقل می شود.

در صورتیکه خرید فوق الذکر از محل درآمدهای اختصاصی صورت گیرد، می توان از ثبت های فوق برای شناسایی این رویداد استفاده کرد، با این تفاوت که معین های حساب درآمد اختصاصی جایگزین معین های حساب سرمایه ای می شود.

رویداد شماره ۴۹: سرمایه گذاری های بلند مدت

دانشگاه می تواند در مقابل دارایی های نقدی یا غیر نقدی، اقدام به سرمایه گذاری کوتاه مدت و بلند مدت نماید. برای شناسایی این رویداد از حساب مالی دارایی های جاری و دارایی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۹		
بدهکار	سرمایه گذاری ها- سرمایه گذاری در شرکت ها / سایر سرمایه گذاری ها	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت سرمایه ای / ابلاغی / سایر منابع / دارائیهای ثابت مشهود - دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت) / دارائیهای نامشهود- دارایی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت) / موجودی ها - موجودی ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۵۰: تسعیر حساب دارایی های ارزی- افزایش نرخ ارز

معاملات ارزی در زمان شناخت اولیه باید بر اساس نرخ تسعیر در تاریخ انجام معامله به ریال ثبت شوند. همچنین برای تسعیر مانده دارایی ها و بدهی های ارزی (اقلام پولی ارزی) از نرخ جاری ارز در تاریخ ترازنامه استفاده می گردد. در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب دارایی های جاری، دارایی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود. در صورتیکه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب سایر درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۰		
بدهکار	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی ارزی / سایر دارایی ها - تسهیلات مالی دریافتنی ارزی بلند مدت	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	

رویداد شماره ۵۰-۱: تسعیر حساب دارایی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، دارایی های جاری و دارایی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است کاهش ارزش دارایی ها ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود. به علاوه در صورتی که این هزینه ها قابل انتساب به دارایی مشخصی باشد، به بهای تمام شده آن دارایی اضافه می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۰-۱		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	ثبت مالی
بدهکار	هزینه - سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز	
بستانکار	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی ارزی / سایر دارایی های - تسهیلات مالی دریافتنی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۵۰-۲: تسعیر حساب بدهی های ارزی - افزایش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، بدهی های جاری و بدهی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. در صورتیکه حساب تفاوت ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است افزایش ارزش بدهی ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۰-۲		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	ثبت مالی
بدهکار	هزینه - سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز	
بستانکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۵۰-۳: تسعیر حساب بدهی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب بدهی های جاری، بدهی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۰-۳		
بدهکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	

رویداد شماره ۵۱: بستن حسابهای موقت بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای در پایان دوره مالی به میزان مانده وجوه مصرف شده در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۱		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب سرمایه ای	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
بستانکار	حواله ها - حواله اعتبار سرمایه ای	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار سرمایه ای ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار سرمایه ای مصرف شده	

رویداد شماره ۵۲: بستن حسابهای دائمی بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای به میزان مانده وجوه مصرف نشده قابل انتقال به سال بعد بعلاوه پرداختهای غیر قطعی مربوط، در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد. حسابهای بودجه ای که هنوز به مصرف نرسیده اند (در مجموع مانده مصرف نشده) تحت عنوان حسابهای انتقالی به سال بعد منتقل می شوند. مانده مصرف نشده از دو بخش تعهد شده (سایر حسابهای بودجه ای دیگر که از محل اعتبار تخصیص یافته، تامین اعتبار گردیده اند) و تعهد نشده (مانده اعتبار تخصیص یافته) تشکیل می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۲		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب سرمایه ای	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار سرمایه ای ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	

رویداد شماره ۵۳: افتتاح حسابهای دائمی (بودجه ای) در ابتدای دوره مالی بعد

این رویداد متشکل از دو قسمت بابت حسابهای دائمی بودجه ای می باشد. قسمت اول مربوط به میزان وجوه مصرف نشده بودجه ای دوره های مالی قبل که به سال جاری انتقال یافته است. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شوند. بدیهی است با مصرف وجوه یاد شده در سال جاری، سطح تفصیلی حسابهای بودجه ای با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شود. قسمت دوم مربوط به میزان پرداختهای غیر قطعی بودجه ای دوره های مالی قبل (پیش پرداخت، علی الحساب و...) که به سال جاری انتقال یافته است می باشد. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می شوند. پس از تسویه پرداختهای غیر قطعی، سطح تفصیلی حساب اعتبار مصرف شده با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می گردد، و در صورت تسویه پرداختهای غیر قطعی به صورت نقدی، حسابهای بودجه ای فوق با ثبت معکوس از دفاتر خارج می شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۳		
بدهکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب سرمایه ای	ثبت بودجه ای (افتتاح حسابها)
بدهکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار سرمایه ای تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار سرمایه ای ابلاغی	
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار سرمایه ای تامین شده	
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار سرمایه ای پرداختهای غیر قطعی	
بستانکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار سرمایه ای	

رویداد شماره ۵۴: بستن حسابهای انتظامی

این رویداد برای بستن مانده حسابهای انتظامی در پایان دوره مالی شناسایی می شود. معین ها، طبق حسابهای کل مربوطه درج شده در جداول معرفی حسابها، مورد استفاده قرار می گیرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۴		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی	بستن حسابها
بستانکار	حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۵۵: افتتاح حسابهای انتظامی در ابتدای سال مالی بعد

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۵		
بدهکار	حسابهای انتظامی	افتتاح حسابها
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۵۶: بستن حسابهای موقت مالی

این رویداد برای شناسایی حسابهای موقت در پایان دوره مالی به منظور تعیین و تکلیف مانده های آنان (تشکیل دهنده اقلام صورت تغییرات در وضعیت مالی) مورد استفاده قرار می گیرد که نتیجه آن تعیین خالص تغییر در وضعیت مالی است که به عنوان یک حساب موقت و واسطه برای انتقال حساب های صورت تغییرات در وضعیت مالی مورد استفاده قرار می گیرد و مانده حساب مذکور که می تواند بدهکار یا بستانکار باشد به حساب ارزش خالص بسته می شود. در این رویداد فرض میشود دریافتی ها بیش از هزینه ها است. لازم به ذکر است در این رویداد صرفا از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۶		
بدهکار	دریافتی از خزانه	ثبت مالی
بدهکار	کمکهای بلاعوض دریافتی	
بدهکار	سایر درآمدها	
بدهکار	درآمدهای شناسایی شده	
بستانکار	هزینه ها	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
پس از بستن حسابهای موقت فوق، مانده ارزش خالص پایان دوره (که در این مثال دارای مانده بستانکاری باشد) با معین خالص تغییر در وضعیت مالی به حساب ارزش خالص پایان دوره مالی با معین ارزش خالص به شرح زیر بسته می شود.		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	

*چنانچه در پایان دوره به دلایل مختلف تعدیلات سنواتی (با مانده بدهکار یا بستانکار) به حساب خالص تغییر در وضعیت مالی - ارزش خالص بسته می شود.

رویداد شماره ۵۷: بستن حسابهای دائمی مالی

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی مورداستفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است در این رویداد صرفاً از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۷		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بدهکار	سایر بدهیهای جاری	
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی بلند مدت	
بدهکار	موجودی ها - ذخیره کاهش ارزش موجودیها	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	ذخیره علی الحساب	
بدهکار	دارائیهای ثابت مشهود - استهلاك انباشته	
بدهکار	دارائیهای ثابت مشهود - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	
بستانکار	موجودی نقد	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای	
بستانکار	موجودی ها	
بستانکار	پیش پرداختها	
بستانکار	علی الحساب	
بستانکار	دارائیهای ثابت مشهود	
بستانکار	دارائیهای نا مشهود	
بستانکار	سرمایه گذاری ها	
بستانکار	سایر دارائیهها	

رویداد شماره ۵۸: افتتاح حسابهای دائمی مالی

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۸		
بدهکار	موجودی نقد	ثبت مالی (افتتاح حسابها)
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای	
بدهکار	موجودی ها	
بدهکار	پیش پرداختها	
بدهکار	علی الحساب	
بدهکار	دارائیهای ثابت مشهود	
بدهکار	دارائیهای نا مشهود	
بدهکار	سرمایه گذاری ها	
بدهکار	سایر دارائیهها	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بستانکار	سایر بدهیهای جاری	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی بلند مدت	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	موجودی ها - ذخیره کاهش ارزش موجودیها	
بستانکار	ذخیره علی الحساب	
بستانکار	دارائیهای ثابت مشهود - استهلاك انباشته	
بستانکار	دارائیهای ثابت مشهود - ذخیره کاهش ارزش دارایی ها	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	

فصل پنجم: حساب درآمدهای اختصاصی

رویداد شماره ۱: تصویب و ابلاغ بودجه

این رویداد پس از ابلاغ قانون بودجه توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود. به منظور شفافیت در شناسایی و ارائه رویدادهای بودجه ای، ضرورت دارد مانده اعتبار مصوب جذب نشده و همچنین حساب بودجه، در یادداشت های توضیحی همراه صورتهای مالی به طور انباشته افشا گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱		
بدهکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب اختصاصی	ثبت بودجه ای
بستانکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار اختصاصی	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۲: تخصیص اعتبار

این رویداد نشان دهنده بخشی از اعتبار مصوب است که در دوره های معین از سال مالی به دانشگاه تخصیص می یابد و دانشگاه می تواند معادل آن ایجاد تعهد نماید. در این رویداد از حسابهای بودجه ای به شرح زیر استفاده می شود

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲		
بدهکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب اختصاصی	
ندارد		ثبت مالی

رویداد شماره ۳: درخواست و دریافت وجه از خزانه

این رویداد به منظور شناسایی عملیات مربوط به صدور درخواست وجه توسط دانشگاه و دریافت وجه از خزانه است. دو حساب داراییهای جاری و درآمدها مورد استفاده قرار می گیرند. نظر به اینکه وجوه دریافتی از خزانه به ترتیب از طریق بانک تجارت مادر دولتی و سپس به بانک پرداخت اختصاصی واریز می شود، لذا دانشگاهها و مراکز پژوهشی می توانند ورود و خروج منابع نقدی به بانک تجارت مادر دولتی را از طریق ایجاد یک حساب معین در حساب کل موجودی نقد شناسایی نمایند.

ثبت حسابداری رویداد ۳		
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه درآمدهای اختصاصی - دریافتی بابت درآمدهای اختصاصی	

۳-۱ با توجه به آنکه ضرورت دارد در طی سال مالی کاهش حساب بودجه در مقابل حساب مصوب نشان داده شود، لازم است دو حساب جاری با خزانه و کنترل بودجه به ازاء هر درخواست و دریافت وجه مورد استفاده قرار گیرد. در پایان دوره مالی حساب جاری با خزانه در مقابل حساب کنترل بودجه بسته می شود. دو حساب فوق صرفاً به منظور نگهداری اطلاعات آماری است و می توان به عنوان حسابهای زیر تراز لحاظ نمود. لازم به ذکر است که در گزارشهای قابل ارائه به استفاده کنندگان درون و برون سازمانی مورد استفاده قرار نخواهد گرفت. در این رویداد از دو حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد ۳-۱		
بدهکار	کنترل بودجه - کنترل بودجه اختصاصی	ثبت انتظامی
بستانکار	جاری با خزانه - جاری با خزانه اختصاصی	

رویداد شماره ۴: تامین اعتبار

این رویداد به منزله تخصیص تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب است که به دلیل دریافت خدمات، کالا و یا فعالیت معین شناسایی می گردد و به منظور تامین وجوه برای اعتبارات تعهد شده که قبلا از محل اعتبارات تخصیص یافته، اعتباری به آنها اختصاص داده نشده است مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی چنانچه از طریق کمیته تخصیص و موافقت نامه های متبادله، اعتبارات تخصیص یافته به منظور اختصاص به محل مصرف های خاص تعلق گرفته باشد نیازی به استفاده از شناسایی این رویداد نمی باشد. لازم به ذکر است چنانچه شرایط توافق شده (از جمله فسخ یا کاهش قراردادهای) محقق نگردد، ثبت ذیل معکوس می گردد. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح زیر مورد استفاده قرار می گیرند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴		
ثبت بودجه ای	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	
ثبت مالی	ندارد	

نکات قابل توجه و مورد عمل در خصوص وصول درآمدها:

نظر به اینکه دانشگاهها نسبت به وصول درآمدهای اختصاصی خود طی دو ترم تحصیلی (نیمسال اول و نیمسال دوم) اقدام می نمایند و این موضوع موجباتی را فراهم نموده است که با سال مالی دانشگاهها (از اول فروردین تا پایان اسفند ماه همان سال) مطابقت ننماید لذا ضرورت دارد برای درآمدهای دریافتی حاصل از عملیات مبادله ای (شهریه های دریافتی) و در جهت تطابق با مبنای حسابداری خزانه داریکل چاره ای اندیشید، به طوریکه دانشگاهها بتوانند درآمدهای دریافتی حاصل از عملیات مبادله ای (شهریه های دریافتی) خود را در سالهای بعد بدون مشکل از سیستم مورد عمل خزانه داریکل دریافت نمایند.

به عنوان مثال تصویب نامه هیات محترم وزیران به شماره ۱۴۵۹۶/ت/۵۱۸۱۷ هـ. مقرر می دارد که دانشگاهها و مراکز پژوهشی نسبت به ثبت نام و اخذ امتحانات بدون دریافت وجه با توجه به شرایط خاصی اقدام نموده و شهریه مربوط را از این محل در آینده وصول نمایند. این موضوع باعث می گردد درآمدهای دریافتی حاصل از عملیات مبادله ای در سال بعد وصول گردد.

در اینجا با توجه به ماهیت حسابداری تعهدی و ضرورت توجه به این موضوع، اجرای حسابداری تعهدی برای دانشگاهها و مراکز پژوهشی به طور خاص و براساس مفاد قوانین موضوعه و آئین نامه مالی معاملاتی دانشگاهها و مراکز پژوهشی اجتناب ناپذیر می باشد.

لذا توصیه می گردد کلیه دانشگاهها به منظور رفع این مشکل و وصول کلیه درآمدهای دریافتی خود در سالهای بعد، نسبت به پیش بینی بودجه برای سال آتی به ترتیب درآمد پیش بینی شده سال آتی بعلاوه مانده حسابهای دریافتی حاصل از عملیات مبادله ای سال قبل منظور و به صورت لایحه بودجه به مراجع ذیصلاح ارجاع نماید.

رویداد شماره ۵: تحقق درآمد- آموزشی - نقدی

این رویداد در زمان ثبت نام دانشجویان و بابت وصول نقدی شهریه در ابتدای ترم تحصیلی شناسایی می شود. در این رویداد از دو حساب دارائیهای جاری و درآمد ها استفاده می شود.

لازم به ذکر است گروههای آموزشی عبارتند از: گروه هنر، گروه علوم رفتاری (روان شناسی، جامعه شناسی، مدیریت، حسابداری، اقتصاد)، علوم پایه، فنی و مهندسی، علوم انسانی (زبان ، حقوق ، ادبیات)، علوم دریایی و کشاورزی و منابع طبیعی ، پزشکی

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه انتقالی اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - درآمد اختصاصی شهریه	

رویداد شماره ۶: تحقق درآمد- آموزشی - غیرنقدی

این رویداد در زمان ثبت نام دانشجویان و در ابتدای ترم تحصیلی شناسایی می شود. در این رویداد از دو حساب دارائیهای جاری و درآمدها به شرح زیر استفاده می شود. بابت هرگونه وصول درآمد صرفاً از حساب بانک وجوه انتقالی اختصاصی (غیرقابل برداشت) استفاده می شود. چنانچه دانشجویان از وام دانشجویی استفاده نمایند و صندوق رفاه دانشجویی و یا سایر بانکها نسبت به واریز شهریه دانشجو به حساب دانشگاه اقدام نمایند از این رویداد استفاده می شود و به محض وصول وجه، حساب موجودی نقد به جای حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای جایگزین می شود.

اگر بر اساس دستورالعمل یا بخشنامه های بالاسری، دانشگاهها و مراکز پژوهشی ملزم گردند دریافت شهریه ثابت دانشجویان را علی رغم ثبت نام به آینده موکول نمایند، لازم است ضمن ثبت این رویداد، در حسابهای "حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای" و "درآمدها"، معین های این حسابها به شهریه ثابت و متغیر تفکیک گردند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۶		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتی مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده- درآمد اختصاصی شهریه	

رویداد شماره ۶-۱: توضیح اینکه در ابتدای ترم تحصیلی بهمن ماه کلیه شهریه به حساب درآمد اختصاصی منظور می گردد ولی با توجه به اینکه از ۱۶ هفته ترم تحصیلی ۱۱ هفته آن در سال مالی بعد قرار می گیرد (معادل ۷۰ درصد)، در پایان سال مالی (۹۰/۱۲/۲۹) برای شناسایی پیش دریافت درآمد معادل ۷۰ درصد شهریه متغیر از دو حساب درآمدها و بدهی های جاری به شرح جدول زیر استفاده می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۶-۱		
بدهکار	درآمدهای شناسایی شده - درآمد اختصاصی شهریه	ثبت مالی
بستانکار	پیش دریافتها - پیش دریافت درآمد	

رویداد شماره ۶-۲: در سال بعد پس از وصول وجوه، رویداد به شرح زیر شناسایی می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۶-۲		
بدهکار	موجودی نقد - بانک وجوه انتقالی اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	
بدهکار	پیش دریافتها - پیش دریافت درآمد	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - درآمد اختصاصی شهریه	

رویداد شماره ۷: به هنگام وصول پیش دریافت درآمد

این رویداد به منظور شناسایی پیش دریافت درآمدهای تحقق نیافته مورد استفاده قرار می گیرد که دو حساب دارائیهای جاری و بدهی های جاری به شرح زیر شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۷		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد- بانک پیش دریافت	ثبت مالی
بستانکار	پیش دریافتها - پیش دریافت درآمد	

رویداد شماره ۷-۱:

به هنگام ارائه خدمات یا تحویل کالا و تحقق درآمد، لازم است درآمد شناسایی گردد. در این رویداد از حسابهای دارائیهای جاری، بدهیهای جاری و درآمدها استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۷-۱		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه انتقالی اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پیش دریافت	
بدهکار	پیش دریافت ها - پیش دریافت درآمد	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده- درآمد اختصاصی شهریه/ پژوهشی / سایر موارد	

رویداد شماره ۸: استرداد وجوه اضافه دریافتی بابت شهریه

فرآیند فوق به منظور ایجاد تسهیل و تسریع در استرداد وجوه اضافه دریافتی به نحوی که در ادای حق ذینفع (دانشجویان طلبکار) تاخیری صورت نگیرد ایجاد شده است. این رویداد به عنوان یک رویداد کاهنده درآمد به منظور عودت شهریه به دانشجو در نظر گرفته می شود.

رویداد شماره ۸-۱: زمان شناسایی وجوه اضافه دریافتی:

برای شناسایی این رویداد از حساب درآمدها و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۸-۱		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	درآمدهای شناسایی شده - درآمد اختصاصی شهریه	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۸-۲: درخواست و دریافت وجه بابت استرداد وجوه اضافه دریافتی از خزانه

برای شناسایی این رویداد از حساب دارائی های جاری و وجوه ارسالی به خزانه به شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۸-۲		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد - بانک رد وجوه اضافه دریافتی	
بستانکار	وجوه ارسالی به خزانه - وجوه ارسالی اختصاصی	

رویداد شماره ۸-۳: زمان استرداد شهریه به دانشجو

برای شناسایی این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارائی های جاری به شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۸-۳		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک رد وجوه اضافه دریافتی	

رویداد شماره ۴-۸:

چنانچه در طول سال مالی کلیه مبالغ درآمد پیش بینی شده از خزانه دریافت گردیده باشد ولیکن مشخص گردد که مبلغی از وجوه دریافتی از خزانه مربوط به اضافه وجوه دریافتی بوده است در این خصوص ابتدا پس از اطلاع به خزانه و بدون درخواست وجه، از محل بانک پرداخت اختصاصی با استفاده از حساب درآمدها، بدهی های جاری، وجوه ارسالی به خزانه و دارایی های جاری به شرح زیر تسویه می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴-۸		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	درآمدهای شناسایی شده- درآمد اختصاصی شهریه	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	
بدهکار	دریافتی از خزانه درآمد های اختصاصی - دریافتی بابت درآمد های اختصاصی	
بستانکار	وجوه ارسالی به خزانه- وجوه ارسالی اختصاصی	
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	

رویداد شماره ۹: تحقق درآمد - پژوهشی - نقدی و غیرنقدی

این رویداد در زمان تحقق درآمد از طریق اجرای پروژه های پژوهشی توسط دانشگاه شناسایی می شود که حساب دارایی های جاری و درآمد ها به شرح جداول ذیل مورد استفاده قرار می گیرد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۹		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه انتقالی اختصاصی / حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی	ثبت مالی
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده- درآمد اختصاصی پژوهشی	

رویداد شماره ۱۰: تحقق درآمد - سایر موارد - نقدی و غیرنقدی

این رویداد به منظور شناسایی درآمدهای اختصاصی (به استثناء فعالیت های آموزشی و فعالیت های پژوهشی) ذکر شده در آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها مورد استفاده قرار گرفته و از حساب دارایی های جاری و درآمد ها به شرح جداول ذیل استفاده می شود. در صورتیکه خدمات و کالا در ازاء ارزش منصفانه آنها داد و ستد گردد می توان این رویداد ها را در زمره عملیات مبادله ای در نظر گرفت در غیر اینصورت عملیات غیر مبادله ای می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۰		
ثبت بودجه ای		ندارد
ثبت مالی	موجودی نقد- بانک وجوه انتقالی اختصاصی / حسابها و اسناددریافتنی مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی	بدهکار
	درآمدهای شناسایی شده- درآمد اختصاصی سایر موارد	بستانکار

رویداد شماره ۱۱: شناسایی هزینه مطالبات مشکوک الوصول

اگر بخشی از حسابها و اسناد دریافتنی غیر قابل وصول تشخیص داده شود، از حساب هزینه ها و دارائی های جاری برای شناسایی این رویداد استفاده می شود. نحوه محاسبه میزان هزینه و ذخیره مطالبات مشکوک الوصول طی دستور العملی متعاقباً اعلام می گردد. برای هزینه هایی که در مقابل ذخیره شناسایی می شوند، تامین اعتبار انجام نمی شود. این موضوع برای رویدادهای مشابه در کلبه اعتبارات (منابع) قابل تسری است.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۱		
ثبت بودجه ای		ندارد
ثبت مالی	هزینه ها - سایر هزینه ها- هزینه مطالبات مشکوک الوصول	بدهکار
	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای/ غیر مبادله ای- ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	بستانکار

رویداد شماره ۱۲: سوخت شدن مطالبات

اگر مطالبات به طور قطعی غیرقابل وصول تشخیص داده شود از حساب دارایی های جاری برای شناسایی این رویداد استفاده می شود. در صورتیکه مطالبات سوخت شده بیشتر از میزان ذخیره مطالبات مشکوک الوصول باشد، هنگام صدور ثبت فوق به میزان تفاوت حساب ذخیره و مطالبات سوخت شده، حساب هزینه بدهکار می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۲		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیر مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیر مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	

رویداد شماره ۱۳: وصول مطالبات سوخت شده

چنانچه مطالبات سوخت شده وصول شود از حساب دارایی های جاری برای شناسایی این رویداد استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۳		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیر مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیر مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیر مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	

رویداد شماره ۱۴ : ارسال درآمد اختصاصی به حساب خزانه

به منظور رعایت قوانین موضوعه مبنی بر وصول و ارسال کلیه درآمدهای دانشگاه به حساب خزانه، این رویداد شناسایی می گردد. برای ثبت این رویداد از حساب وجوه ارسالی به خزانه و دارایی های به شرح جداول ذیل استفاده می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۴		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	وجوه ارسالی به خزانه- وجوه ارسالی اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک وجوه انتقالی اختصاصی	

رویداد شماره ۱۵ : وصول حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای/ حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای

این رویداد به منظور شناسایی دریافت وجه بابت حسابها و اسناد دریافتنی می باشد. در این رویداد از حساب دارایی جاری به شرح ذیل استفاده می شود.

در صورت عدم وصول مطالبات و واخواهی اسناد ، حسابها و اسناد دریافتنی با معین اسناد واخواهی شده به جای موجودی نقد بدهکار میشود. در صورتیکه بخشی از منابع محقق شده واحد گزارشگر وصول نشود، مبلغ مذکور در سرفصل حسابها و اسناد دریافتنی منظور خواهد شد. حسابها و اسناد دریافتنی شامل حسابهای دریافتنی (معادل مطالبات قابل وصول) و اسناد دریافتنی (معادل سفته و سایر وثائق) می باشد. در صورت عدم تسویه مطالبات در موعد مقرر، حسب مورد وضعیت مطالبات براساس اسناد در جریان وصول (معادل اسناد ارسالی به بانک برای وصول)، اسناد نکول شده (معادل اسناد ارسالی وصول نشده) و اجرا و دعاوی حقوقی (معادل اسناد نکول شده ارسالی به واحد حقوقی جهت عملیات اجرایی وصولی) تعیین می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۵		
ندارد		ثبت بودجه ای
بدهکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای / غیرمبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی	

رویداد شماره ۱۶: خرید مواد و کالا

این رویداد برای خرید موجودی ها که عموماً ملزومات مصرفی است مورد استفاده قرار می گیرد. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. در پایان دوره مالی کل موجودی (ملزومات مصرفی) به حساب هزینه دوره منظور می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۶		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	موجودی ها - به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی / حسابها و اسنادپرداختنی مبادله ای / غیر مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱۷: خرید کارت هدیه

این رویداد جهت شناسایی خرید و نگهداری انواع کارتهای هدیه مورد استفاده قرار می گیرد. در این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و هزینه ها استفاده می شود. چنانچه وجوه لازم از سایر منابع تامین گردد نیاز به ثبت بودجه ای نمی باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۷		
در مرحله خرید کارت هدیه		ثبت بودجه ای
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده	
بستانکار	اعتبار تامین شده- اعتبار اختصاصی تامین شده	
موجودی نقد- کارت هدیه		ثبت مالی
بدهکار		
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	
در مرحله تحویل (مصرف کارت هدیه)		
بدهکار	هزینه ها- هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	موجودی نقد - کارت هدیه	

رویداد شماره ۱۸: خرید بن غیر نقدی

این رویداد جهت شناسایی خرید و نگهداری انواع بن های غیر نقدی مورد استفاده قرار می گیرد. و از حساب بودجه ای و مالی به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه برای خرید بن غیر نقدی پرداخت وجه به آینده موکول گردد از حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای به جای موجودی نقد استفاده می شود و ثبت بودجه ای هنگام پرداخت وجه به شرح زیر صادر می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۸		
در مرحله خرید بن غیر نقدی		ثبت بودجه ای
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	
در مرحله تحویل بن غیر نقدی به کارکنان		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای- حسابها و اسناد دریافتنی	

رویداد شماره ۱۹: هزینه های تحقق یافته پرداخت نشده

این رویداد به منظور شناسایی هزینه های تحقق یافته پرداخت نشده مانند آب، برق، گاز و غیره استفاده می شود و از حسابهای مالی به شرح زیر استفاده می شود.

در هنگام پرداخت هزینه های تحقق یافته در سال بعد به توضیحات رویداد شماره ۲۰ رجوع شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱۹		
ثبت مالی	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	بدهکار
	سایر بدهی های جاری - ذخیره هزینه های تحقق یافته	بستانکار

رویداد شماره ۲۰: شناسایی ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

به منظور شناسایی هزینه مزایای پایان خدمت کارکنان رسمی و پیمانی در پایان هر سال، پس از محاسبه مبالغ مذکور از حساب هزینه ها و بدهی های غیر جاری به شرح ذیل استفاده می شود:

لازم به ذکر است؛ برای هزینه هایی که در مقابل ذخایر (نظیر مزایای پایان خدمت کارکنان و استهلاک) شناسایی می گردند، تامین اعتبار نمی شود. این موضوع در مورد تمام هزینه هایی که مازاد بر اعتبار تخصیص یافته دوره جاری می باشد نیز صادق است.

به هنگام پرداخت مزایای پایان خدمت کارکنان در سالهای آتی ابتدا اعتبار لازم اختصاص داده می شود و سپس نسبت به پرداخت اقدام می گردد. به عبارتی اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده (بدهکار)، اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته (بستانکار)، ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان - ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان (بدهکار) و موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی (بستانکار) می گردد. پس از پرداخت، اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده (بدهکار) و اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده (بستانکار) می گردد.

چنانچه میزان ذخایر در نظر گرفته شده با هزینه های فوق برابر نباشد از حساب ارزش خالص با معین تعدیلات سنواتی استفاده می شود. این موضوع برای کلیه رویدادهای مشابه قابل تسری می باشد. چنانچه هزینه های فوق از محل اعتبارات ابلاغی پرداخت شود معین حساب موجودی نقد، اعتبار ابلاغی خواهد بود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۰		
ثبت مالی	هزینه ها - به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت	بدهکار
	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان - ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	بستانکار

رویداد شماره ۲۱: پرداخت حقوق و مزایای کارکنان

این رویداد به منظور شناسایی پرداخت حقوق و مزایای کارکنان قراردادی و پیمانی که از محل بند ((و)) بودجه قابل دریافت نمی باشد و دانشگاهها از محل درآمدهای اختصاصی پرداخت می نمایند مورد استفاده قرار می گیرد. در صورتیکه بین زمان تهیه و ارائه لیست حقوق و دستمزد به بانک و پرداخت لیست مربوطه توسط بانک فاصله وجود داشته باشد، به جای حساب موجودی نقد حساب حقوق و مزایای پرداختنی بستانکار می گردد و هنگام پرداخت توسط بانک و عودت لیست به دانشگاه، حساب حقوق و مزایای پرداختنی بدهکار و حساب موجودی نقد بستانکار می گردد. در این رویداد از حساب بودجه ای و مالی به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۱		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده (به میزان خالص پرداختی وجه نقد)	بدهکار
	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده (به میزان خالص پرداختی وجه نقد)	بستانکار
ثبت مالی	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	بدهکار
	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی/حق بازنشستگی پرداختنی/سایر کسور پرداختنی/مالیات پرداختنی	بستانکار
	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۲۲: پرداخت کسور

این رویداد به منظور شناسایی پرداختهای مربوط به بیمه، بازنشستگی، مالیات و سایر کسور می باشد. در این رویداد از حساب بودجه ای، سایر بدهیهای جاری و دارایی های جاری به شرح جداول زیر استفاده می شود. توضیح اینکه حسابهای پرداختنی شامل: مالیات حقوق، بیمه تامین اجتماعی، بیمه خدمات درمانی، بازنشستگی و سایر کسور شامل (بیمه عمر و تکمیلی عمر، حق عضویت صندوق رفاه کارکنان یا اساتید، وام های دریافتی از صندوق های رفاهی و...) می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۲		
ثبت بودجه ای	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده (به میزان پرداختی کسور)	بدهکار
	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده (به میزان پرداختی کسور)	بستانکار
ثبت مالی	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی/حق بازنشستگی پرداختنی/سایر کسور پرداختنی/مالیات پرداختنی	بدهکار
	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۲۳: اخذ تضمین به صورت وجه نقد (سپرده های نقدی دریافتی از اشخاص)

این رویداد جهت شناسایی و نگهداری تضمینات بصورت وجه نقد استفاده می شود که دانشگاه بایستی وجه دریافتی را در موعد مقرر مسترد نماید. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۳		
بدهکار	موجودی نقد- بانک دریافت وجوه سپرده	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	

رویداد شماره ۲۳-۱: به هنگام دریافت سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۳-۱		
بدهکار	موجودی نقد- بانک ارزی	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	

رویداد شماره ۲۳-۲: به هنگام استرداد سپرده های ارزی

در این رویداد از حساب بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۳-۲		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی ارزی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک ارزی	

رویداد شماره ۲۴: انعقاد قرارداد فی مابین دانشگاه و پیمانکار

این رویداد پس از انتخاب پیمانکار شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی شرح زیر استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۴		
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - کنترل قراردادها	

رویداد شماره ۲۵: تأدیه نقدی پیش پرداخت به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور واریز نقدی پیش پرداخت شناسایی می شود و از حساب بودجه ای، حساب انتظامی و حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود. در صورتی که گیرنده پیش پرداخت نسبت به واریز نقدی (استرداد) پیش پرداخت اقدام نماید ثبت های حسابداری زیر معکوس می شوند

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۵		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بدهکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت اختصاصی / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی / ابلاغی / سایر منابع	

رویداد شماره ۱-۲۵: استرداد پیش پرداخت در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از پیش پرداخت انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریزگردد با استفاده از حساب بودجه ای و دارایی های جاری این رویداد شناسایی می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۲۵		
ثبت بودجه ای	حساب بودجه - بودجه اعتباراختصاصی	بدهکار
	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی	بستانکار
ثبت مالی	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی / ابلاغی / وجوه سایر منابع	بدهکار
	پیش پرداختها- پیش پرداخت اختصاصی / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	بستانکار

رویداد شماره ۲۶: شناسایی پرداخت علی الحساب به اشخاص ذینفع

این رویداد به منظور شناسایی قسمتی از وجه تسجیل شده مورد مطالبه، مربوط به اشخاص ذینفع جهت پرداخت با رعایت مقررات و ضوابط مورد استفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است کلیه کسورات قانونی و استهلاك پیش پرداخت محاسبه و کسر و معادل خالص وجه تحت عنوان علی الحساب پرداخت می شود. در این ثبت تعهدات به صورت کامل شناسایی می شود که بخش مربوط به پرداخت نقدی آن تحت عنوان علی الحساب و مابقی به عنوان هزینه شناسایی می گردد. بابت حساب هزینه ها در ثبت زیر، حساب اعتبار تامین شده کاهش نمی یابد، به عبارتی حساب اعتبار مصرف شده شناسایی نمی شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، دارایی های جاری، هزینه ها، سایر بدهی های جاری، بدهی های جاری به شرح ذیل استفاده می گردد. حسابها و اسناد پرداختی به میزان تفاوت جمع ریالی اقلام بستانکار این رویداد نسبت به کل تعهدات شناسایی می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۶		
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب اختصاصی	ثبت مالی
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	
بستانکار	پیش پرداختها - پیش پرداخت اختصاصی	
بستانکار	سایر بدهی های جاری- بیمه پرداختنی/ مالیات پرداختنی	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی / بانک پرداخت اختصاصی ابلغی / بانک وجوه سایر منابع	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱-۲۶: شناسایی تسویه علی الحساب در سال جاری

چنانچه علی الحساب شناسایی شده در رویداد قبل، در سال جاری تسویه گردد، از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری برای ثبت آن استفاده می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۲۶		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	هزینه ها- هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب اختصاصی	

رویداد شماره ۲-۲۶: شناسایی ذخیره علی الحساب

چنانچه تا پایان دوره مالی علی الحساب ایجاد شده تسویه نشود لازم است هزینه مربوط در مقابل حساب ذخیره علی الحساب شناسایی شود. ذخیره علی الحساب در پایان سال معادل مانده علی الحساب شناسایی می شود، به نحوی که مانده علی الحساب در صورت وضعیت مالی پس از کسر ذخیره علی الحساب صفر شود. بدیهی است به هنگام تسویه علی الحساب در سالهای بعد، علی الحساب در مقابل ذخیره بسته می شود

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۲۶		
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب اختصاصی	

رویداد شماره ۳-۲۶: استرداد علی الحساب در سال مالی بعد

در صورتیکه در سال مالی بعد تمام یا بخشی از علی الحساب انتقالی مربوط به سالهای قبل به دانشگاه واریز گردد با استفاده از حساب بودجه ای، دارایی های جاری و ارزش خالص این رویداد شناسایی می گردد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۲۶		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار اختصاصی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی / ابلاغی / وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تعدیلات سنواتی	
بدهکار	ذخیره علی الحساب - ذخیره علی الحساب اختصاصی	
بستانکار	علی الحساب - علی الحساب اختصاصی	

رویداد شماره ۲۷: کاهش ضمانتنامه پیش پرداخت (مستهلك شده)

به هنگام ارائه صورت وضعیت و تایید آن توسط ناظر قرارداد و کاهش مبلغ پیش پرداخت، ضمانتنامه پیش پرداخت به آن میزان تقلیل می یابد. برای ثبت این رویداد از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۷		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	ثبت مالی
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۲۸: پرداخت مطالبات پیمانکار و صدور چک کسور

این رویداد به هنگام صدور چک بیمه پرداختنی و مالیات پرداختنی و تسویه کسور قانونی و پرداخت سایر بدهی ها به پیمانکار، شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب سایر بدهی های جاری، بدهی های جاری و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد ۲۸		
بدهکار	سایر بدهیهای جاری - بیمه پرداختنی / سایر کسور پرداختنی / مالیات پرداختنی	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حسابها و اسناد پرداختنی	
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	

رویداد شماره ۲۹: اتمام قرارداد و تحویل موضوع قرارداد

برای ثبت این رویداد از حساب بدهی های جاری، دارایی های جاری و در صورت آزاد سازی وثایق دریافتی با رعایت ضوابط و مقررات، از حساب انتظامی به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲۹		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای - سپرده های پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک دریافت وجوه سپرده	
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	
بستانکار	حسابهای انتظامی - تضمین های دریافتی	

رویداد شماره ۳۰: شناسایی مبلغ مازاد پرداختی به پیمانکار

برای ثبت این رویداد از حسابهای بودجه ای، دارائیهای جاری و هزینه ها به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۰		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	

رویداد شماره ۳۱: دریافت اعتبار ابلاغی از سایر دستگاههای اجرایی (از محل اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز)

این رویداد به منظور شناسایی رخدادهای مربوط به دریافت اعتبار متفرقه و ردیف های متمرکز (به عنوان مثال دریافت اعتبار از وزارت علوم تحقیقات و فناوری) از طریق خزانه، مورد استفاده قرار می گیرد و از حساب دارایی های جاری و درآمدها به شرح زیر استفاده می شود. لازم به ذکر است که سطح تفصیل یک معین دریافتی از خزانه از محل اعتبارات تخصیص یافته مربوط به اعتبار ابلاغی دستگاه اجرایی است که از طریق خزانه توسط دانشگاه وصول می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۱		
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار اختصاصی ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	حساب بودجه - بودجه ابلاغی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی ابلاغی	ثبت مالی
بستانکار	دریافتی از خزانه درآمد های اختصاصی - دریافتی بابت درآمد های اختصاصی	

رویداد شماره ۱-۳۱: به هنگام تامین اعتبار و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی

این رویداد به منظور شناسایی تامین و مصرف اعتبار از محل اعتبار ابلاغی مورد استفاده قرار می گیرد. حسابهای بودجه ای، دارائیهای جاری و هزینه ها به شرح زیر شناسایی می شود. چنانچه از محل اعتبار ابلاغی از حسابهای غیر قطعی شامل پیش پرداخت، علی الحساب و تنخواه گردان استفاده گردد، به جای اعتبار مصرف شده از اعتبار پرداختهای غیر قطعی استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد ۳۱-۱		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار اختصاصی ابلاغی	
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار مصرف شده ابلاغی / اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار پرداختهای غیر قطعی ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار تامین شده ابلاغی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی ابلاغی	

رویداد شماره ۳۱-۲: شناسایی رویداد مربوط به ابلاغ اعتبار توسط دستگاههای اجرایی به صورت مستقیم

دراین رویداد دستگاه اجرایی در قالب کمک به دانشگاه اعتباری را (به عنوان مثال پرداخت هزینه های همایش) پرداخت می نماید.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۱-۲		
بدهکار	موجودی نقد - بانک وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	سایر درآمدها - دریافتی از محل سایر منابع	

رویداد شماره ۳۲: ابلاغ اعتبار به واحدهای تابعه و استانی از محل اعتبارات تخصیص یافته

این رویداد در زمان تامین اعتبار یک واحد تابعه و استانی توسط سازمان مرکزی از طریق ابلاغ اعتبار شناسایی می گردد و از حسابهای بودجه ای، درآمدها و دارائیهای جاری به شرح زیر استفاده می گردد. روش ابلاغ اعتبار به عنوان یک روش اجرایی در بعضی از دانشگاهها و مراکز پژوهشی (علی رغم یک کد بودجه ای) به منظور تامین و ارسال به منابع مالی واحدهای تابعه و استانی که دارای مقام مجاز و مقام تطبیق (مدیر مالی) جداگانه از سازمان مرکزی خود هستند، مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارتی دانشگاه و یا مراکز پژوهشی پس از درخواست وجه و وصول آن از خزانه، سهم هر یک از واحدهای مذکور را بر اساس موافقتنامه با آن واحد تعیین و به حساب بانک پرداخت حساب منابع اعتباری مربوط حواله و مراتب به مدیر مالی واحد و سایر مراجع ذیصلاح اعلام می نماید. با ابلاغ اعتبار مسئولیت پاسخگویی منابع مربوط از واحد ابلاغ دهنده به واحد ابلاغ گیرنده انتقال می یابد. واحد دریافت کننده اعتبار ابلاغی می بایست در پایان دوره مانده وجوه مصرف نشده را براساس مشخصات اعتبار به حساب مربوط نزد سازمان مرکزی خود واریز نماید. در این حالت کلیه صورتهای مالی واحدهای تابعه و استانی بصورت متمرکز از طریق سازمان مرکزی تهیه می گردد، بدیهی است واحد تابعه یا استانی پس از دریافت اعلامیه

بانکی بستانکار و وصول وجه اعتبار ابلای نسبت به بدهکار نمودن حساب موجودی نقد و بستانکار نمودن حساب دریافتی از سازمان مرکزی اقدام می نماید (کلیه حسابهای معین و تفصیلی های این حساب مشابه حساب دریافتی از خزانه می باشد). مابقی عملیات حسابداری در واحدهای مذکور در چارچوب مفاد این دستورالعمل قابل تسری است. عملکرد فوق در دانشگاهی نظیر دانشگاه پیام نور کشور رایج است.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۲		
ثبت بودجه ای	حواله ها - حواله اعتبار اختصاصی	بدهکار
	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	بستانکار
ثبت مالی	دریافتی از خزانه درآمدهای اختصاصی - دریافتی بابت درآمدهای اختصاصی	بدهکار
	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۳۳: واگذاری تنخواه گردان به عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد به منظور واگذاری تنخواه گردان به واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود. واحد تابعه پس از وصول اعلامیه بانکی بستانکار و دریافت وجه تنخواه گردان، حساب موجودی نقد را بدهکار و حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای را بستانکار می کند. در زمان ارسال اسناد و مدارک هزینه کرد به سازمان مرکزی خود نسبت به بدهکار نمودن حساب حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای اقدام و در مقابل سایر حسابهای هزینه کرد از جمله پیش پرداختها، علی الحسابها، موجودی نقد، دارائیه و... بستانکار می نماید. کلیه مفاد این دستورالعمل در واحدهای تابعه قابل تسری می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۳		
ثبت بودجه ای	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداخت های غیر قطعی	بدهکار
	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	بستانکار
ثبت مالی	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت اختصاصی	بدهکار
	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۳۴: وصول اسناد و مدارک هزینه کرد تنخواه گردان توسط سازمان مرکزی دانشگاه

این رویداد به منظور ثبت هزینه های تنخواه گردان واحدهای تابعه و عاملین مالی شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۴		
بدهکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بدهکار	پیش پرداخت ها - پیش پرداخت اختصاصی / پیش پرداخت خرید مواد و کالا	
بدهکار	علی الحساب - علی الحساب اختصاصی	
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت اختصاصی	

رویداد شماره ۳۵: واریز نقدی تنخواه گردان توسط عاملین و واحدهای تابعه

این رویداد جهت واریز نقدی تنخواه گردان شناسایی می شود. برای ثبت این رویداد از حسابهای بودجه ای و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۵		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت اختصاصی	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد - تنخواه گردان پرداخت اختصاصی	

رویداد شماره ۳۶: واخواهی اسناد و مدارک ارائه شده از محل تنخواه گردان و پیش پرداخت

در برخی موارد ممکن است به علت نقص مدارک یا مغایرت با قوانین و مقررات، مدارک و مستندات مربوط به تسویه تنخواه گردان پرداخت و پیش پرداخت قابل قبول نباشد. برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۶		
ثبت مالی	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده اختصاصی	بدهکار
	موجودی نقد- تنخواه گردان پرداخت اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۳۷: عدم رفع اسناد واخواهی شده

چنانچه اسناد واخواهی شده توسط عامل مالی مرتفع نگردیده باشد لازم است به عنوان کسری ابواب جمعی شناسایی گردد و برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۷		
ثبت مالی	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - کسری ابواب جمعی اختصاصی	بدهکار
	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - اسناد واخواهی شده اختصاصی	بستانکار

رویداد شماره ۳۸: چنانچه در سال مالی جاری رویدادهای ۳۶ و ۳۷، اسناد یا کسری مربوط رفع گردد.

برای ثبت این رویداد از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. حساب معین حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای می تواند اسناد واخواهی شده یا کسری ابواب جمعی اختصاصی باشد. چنانچه کسری ابواب جمعی یا اسناد واخواهی شده به صورت نقدی واریز گردد (وصول گردد) حساب موجودی نقد (بانکها) بدهکار می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۸		
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبارپرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداختهای غیر قطعی	
بدهکار	هزینه ها- هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای -کسری ابواب جمعی اختصاصی/ اسناد واخواهی شده اختصاصی	

رویداد شماره ۳۹: برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره

این رویداد با توجه به قانون نحوه پرداخت محکوم به دولت به منظور شناسایی برداشت از حساب بانکی به موجب احکام صادره شناسایی می شود. در این رویداد از حساب بودجه ای، هزینه ها و دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۹		
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	ثبت بودجه ای
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار مصرف شده- اعتبار اختصاصی مصرف شده	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	هزینه ها - هزینه ها (به تفکیک فصول طبقه بندی اقتصادی دولت)	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	

رویداد شماره ۴۰: جابجایی موقت بین دیگر منابع اعتبار با دستور مقام مجاز

برای ثبت این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می گردد. هنگام برگشت وجوه مذکور به حساب مربوطه ثبت های زیر معکوس می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۰		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - طلب از دیگر منابع اعتبار	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی	
بدهکار	موجودی نقد - بانک پرداخت سرمایه ای/ هزینه ای	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیرمبادله ای - بدهی به دیگر منابع اعتبار	

رویداد شماره ۴۱: دریافت هدایا و کمکها (بدون پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا، کمکهای نقدی و یا خدمات بالقوه آتی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های جاری و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۱		
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیر مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	ثبت مالی
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه سایر منابع	
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

رویداد شماره ۴۲: دریافت هدایا، کمکهای نقدی و غیر نقدی و یا خدمات بالقوه آتی (با پیش شرط توسط اهداءکننده)

این رویداد به هنگام دریافت هدایا، کمکهای نقدی و یا خدمات بالقوه آتی مورد شناسایی قرار می گیرد. در این رویداد از حساب دارایی های جاری و بدهی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۲		
بدهکار	موجودی نقد- بانک وجوه سایر منابع	ثبت مالی
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	

رویداد شماره ۱-۴۲:

در صورت تحقق شرایط با استفاده از حساب دارایی های جاری و درآمدها رویداد فوق به شرح زیر شناسایی می شود:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۱-۴۲		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای- حسابها و اسناد پرداختنی	ثبت مالی
بستانکار	کمکهای بلاعوض دریافتی - هدایا و کمک ها	

رویداد شماره ۳-۴۳: سرمایه گذاری ها

دانشگاه می تواند در مقابل دارایی های نقدی ، اقدام به سرمایه گذاری کوتاه مدت و یا بلند مدت نماید. برای شناسایی این رویداد از حساب دارایی های جاری به شرح زیر استفاده می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۴۳		
بدهکار	سرمایه گذاری ها - سرمایه گذاری در شرکت ها / سایر سرمایه گذاری ها	ثبت مالی
بستانکار	موجودی نقد- بانک پرداخت اختصاصی / ابلاغی / سایر منابع	

رویداد شماره ۴۴: تسعیر حساب دارایی های ارزی - افزایش نرخ ارز

معاملات ارزی در زمان شناخت اولیه باید بر اساس نرخ تسعیر در تاریخ انجام معامله به ریال ثبت شود. همچنین برای تسعیر مانده دارایی ها و بدهی های ارزی (اقلام پولی ارزی) از نرخ جاری ارز در تاریخ ترازنامه استفاده می گردد.

در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب دارایی های جاری، دارایی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود.

در صورتیکه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب سایر درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۴		
ثبت مالی	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	بدهکار
	ارزی / سایر دارایی ها - تسهیلات مالی دریافتنی ارزی بلند مدت	
	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	بستانکار
	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	بستانکار

رویداد شماره ۴۴-۱: تسعیر حساب دارایی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، دارایی های جاری و دارایی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است کاهش ارزش دارایی ها ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود. به علاوه در صورتی که این هزینه ها قابل انتساب به دارایی مشخصی باشد، به بهای تمام شده آن دارایی اضافه می شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۴-۱		
ثبت مالی	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	بدهکار
	هزینه - سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز	بدهکار
	موجودی نقد - بانک ارزی / حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - حسابها و اسناد دریافتنی	بستانکار
	ارزی / سایر دارایی های - تسهیلات مالی دریافتنی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۲-۴۴: تسعیر حساب بدهی های ارزی - افزایش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی افزایش نرخ ارز از حساب ارزش خالص، هزینه، بدهی های جاری و بدهی های غیر جاری به شرح زیر استفاده می شود. در صورتیکه حساب تفاوت ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است افزایش ارزش بدهی ابتدا از محل مانده تفاوت تسعیر ارز جبران و در صورت عدم تکافوی آن، تفاوت محاسبات به عنوان زیان تسعیر ارز دوره به حساب سایر هزینه ها - زیان تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۲-۴۴		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	ثبت مالی
بدهکار	هزینه - سایر هزینه ها _ زیان تسعیر ارز	
بستانکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	

رویداد شماره ۳-۴۴: تسعیر حساب بدهی های ارزی - کاهش نرخ ارز

در این رویداد جهت شناسایی کاهش نرخ ارز از حساب بدهی های جاری، بدهی های غیر جاری، ارزش خالص و درآمد ها به شرح زیر استفاده می شود. چنانچه حساب تفاوت تسعیر ارز دارای مانده از دوره های قبل باشد لازم است تا تفاوت محاسباتی ناشی از تعدیل مانده بابت برگشت زیان دوره های قبل به حساب درآمد ها - سود تسعیر ارز منظور شود.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳-۴۴		
بدهکار	حساب ها و اسناد پرداختنی مبادله ای - حساب ها و اسناد پرداختنی ارزی / سپرده های پرداختنی ارزی / حساب ها و اسناد پرداختنی بلند مدت - تسهیلات مالی پرداختنی ارزی بلند مدت	ثبت مالی
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - تفاوت تسعیر ارز	
بستانکار	درآمدهای شناسایی شده - سود تسعیر ارز	

رویداد شماره ۴۵: بستن حسابهای موقت بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای در پایان دوره مالی به میزان مانده وجوه مصرف شده در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد:

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۵		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار اختصاصی	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب اختصاصی	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	
بستانکار	حواله ها - حواله اعتبار اختصاصی	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار اختصاصی ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بستانکار	اعتبار مصرف شده - اعتبار اختصاصی مصرف شده	

رویداد شماره ۴۶: بستن حسابهای دائمی بودجه ای

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای بودجه ای به میزان مانده وجوه مصرف نشده قابل انتقال به سال بعد بعلاوه پرداختهای غیر قطعی مربوط، در نظر گرفته می شود. در این رویداد حسابهای بودجه ای به شرح ذیل مورد استفاده قرار می گیرد. حسابهای بودجه ای که هنوز به مصرف نرسیده اند (در مجموع مانده مصرف نشده) تحت عنوان حسابهای انتقالی به سال بعد منتقل می شوند. مانده مصرف نشده از دو بخش تعهد شده (سایر حسابهای بودجه ای دیگر که از محل اعتبار تخصیص یافته، تامین اعتبار گردیده اند) و تعهد نشده (مانده اعتبار تخصیص یافته) تشکیل می گردد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۶		
بدهکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار اختصاصی	ثبت بودجه ای (بستن حسابها)
بستانکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب اختصاصی	
بستانکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	
بستانکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار اختصاصی ابلاغی	
بستانکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بستانکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداختهای غیر قطعی	

رویداد شماره ۴۷: افتتاح حسابهای دائمی (بودجه ای) در ابتدای دوره مالی بعد

این رویداد متشکل از دو قسمت بابت حسابهای دائمی بودجه ای می باشد. قسمت اول مربوط به میزان وجوه مصرف نشده بودجه ای دوره های مالی قبل که به سال جاری انتقال یافته است. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شوند. بدیهی است با مصرف وجوه یاد شده در سال جاری، سطح تفصیلی حسابهای بودجه ای با عنوان انتقالی (مصرف نشده) شناسایی می شود. قسمت دوم مربوط به میزان پرداختهای غیر قطعی بودجه ای دوره های مالی قبل (پیش پرداخت، علی الحساب و...) که به سال جاری انتقال یافته است می باشد. حسابهای بودجه ای مذکور در سطح تفصیلی با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می شوند. پس از تسویه پرداختهای غیر قطعی، سطح تفصیلی حساب اعتبار مصرف شده با عنوان انتقالی (سنواتی) شناسایی می گردد، و در صورت تسویه پرداختهای غیر قطعی به صورت نقدی، حسابهای بودجه ای فوق با ثبت معکوس از دفاتر خارج می شوند.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۳۶		
بدهکار	اعتبار مصوب - اعتبار مصوب اختصاصی	ثبت بودجه ای (افتتاح حسابها)
بدهکار	اعتبار تخصیص یافته - اعتبار اختصاصی تخصیص یافته	
بدهکار	اعتبار ابلاغی - اعتبار اختصاصی ابلاغی	
بدهکار	اعتبار تامین شده - اعتبار اختصاصی تامین شده	
بدهکار	اعتبار پرداختهای غیر قطعی - اعتبار اختصاصی پرداختهای غیر قطعی	
بستانکار	حساب بودجه - بودجه اعتبار اختصاصی	

رویداد شماره ۴۸: بستن حسابهای انتظامی

این رویداد برای بستن مانده حسابهای انتظامی در پایان دوره مالی شناسایی می شود. معین ها، طبق حسابهای کل مربوطه درج شده در جداول معرفی حسابها، مورد استفاده قرار می گیرد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۸		
بدهکار	طرف حسابهای انتظامی	بستن حسابها
بستانکار	حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۴۹: افتتاح حسابهای انتظامی در ابتدای سال مالی بعد

ثبت حسابداری رویداد شماره ۴۹		
بدهکار	حسابهای انتظامی	افتتاح حسابها
بستانکار	طرف حسابهای انتظامی	

رویداد شماره ۵۰: بستن حسابهای موقت مالی

این رویداد برای شناسایی حسابهای موقت در پایان دوره مالی به منظور تعیین و تکلیف مانده های آنان (تشکیل دهنده اقلام صورت تغییرات در وضعیت مالی) مورد استفاده قرار می گیرد که نتیجه آن تعیین خالص تغییر در وضعیت مالی است که به عنوان یک حساب موقت و واسطه برای انتقال حساب های صورت تغییرات در وضعیت مالی مورد استفاده قرار می گیرد و مانده حساب مذکور که می تواند بدهکار یا بستانکار باشد به حساب ارزش خالص بسته می شود. در این رویداد فرض میشود دریافتی ها بیش از هزینه ها است. لازم به ذکر است در این رویداد صرفا از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۰		
بدهکار	دریافتی از خزانه	ثبت مالی
بدهکار	کمکهای بلاعوض دریافتی	
بدهکار	سایر درآمدها	
بدهکار	درآمد های شناسایی شده	
بستانکار	هزینه ها	
بستانکار	وجوه ارسالی به خزانه	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
پس از بستن حسابهای موقت، مانده ارزش خالص پایان دوره (که در این مثال دارای مانده بستانکاری باشد) با معین خالص تغییر در وضعیت مالی به حساب ارزش خالص پایان دوره مالی با معین ارزش خالص به شرح زیر بسته می شود.		
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - خالص تغییر در وضعیت مالی	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	

رویداد شماره ۵۱: بستن حسابهای دائمی مالی

این رویداد برای شناسایی بستن حسابهای دائمی در پایان دوره مالی مورداستفاده قرار می گیرد. لازم به ذکر است در این رویداد صرفاً از حسابهای دفتر کل استفاده گردیده است و حسابهای معین طبق جداول مربوطه می باشد.

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۱		
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	ثبت مالی
بدهکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بدهکار	پیش دریافتها	
بدهکار	سایر بدهیهای جاری	
بدهکار	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بدهکار	ذخیره علی الحساب	
بدهکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	
بستانکار	موجودی نقد	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای	
بستانکار	موجودی ها	
بستانکار	پیش پرداختها	
بستانکار	علی الحساب	
بستانکار	سرمایه گذاری ها	

رویداد شماره ۵۲: افتتاح حسابهای دائمی مالی

ثبت حسابداری رویداد شماره ۵۲		
بدهکار	موجودی نقد	ثبت مالی (افتتاح حسابها)
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای	
بدهکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای	
بدهکار	موجودی ها	
بدهکار	پیش پرداختها	
بدهکار	علی الحساب	
بدهکار	سرمایه گذاری ها	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی مبادله ای	
بستانکار	حسابها و اسناد پرداختنی غیر مبادله ای	
بستانکار	پیش دریافتها	
بستانکار	سایر بدهیهای جاری	
بستانکار	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی مبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	حسابها و اسناد دریافتنی غیرمبادله ای - ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	
بستانکار	ذخیره علی الحساب	
بستانکار	ارزش خالص پایان دوره مالی - ارزش خالص	